

**INGEKOMEN EN VERZONDEN STUKKEN ALGEMEEN BESTUUR
VEILIGHEIDSREGIO HOLLANDS MIDDEN**

Datum: 29 maart 2012

Alle ingekomen en verzonden stukken, die niet als kopie bij de stukken zijn gevoegd, zijn op te vragen bij de ambtelijk secretaris.

Ingekomen stukken

1. Brief van : Gemeente Oegstgeest
Datum : 02-11-2011
Onderwerp : Aanbieding Kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014 gemeente Oegstgeest
Korte inhoud : De gemeente Oegstgeest biedt haar Kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014 aan. De Kadernota is vastgesteld in de raadsvergadering van 27 oktober jl. De hoofddoelstelling van de gemeente Oegstgeest op het gebied van veiligheidbeleid is: 'De gemeente Oegstgeest zet het veiligheidsbeleid in om het veilig wonen, werken en leven in Oegstgeest voor en met bewoners en partners te realiseren'.
Voorstel: Ter kennisname. De veiligheidsregio is betrokken geweest bij de totstandkoming.
2. Brief van : Staatstoezicht op de Mijnen
Datum : 11-11-2011
Onderwerp : Staatstoezicht op de Mijnen
Korte inhoud : In de brief wordt de Veiligheidsregio Hollands Midden geïnformeerd over de rol van SodM bij mijnbouwactiviteiten en het beheer van gasleidingen. In geval van een calamiteit op of nabij een mijnbouwinstallatie wordt de deskundigheid van SodM ter beschikking gesteld.
Voorstel : Ter kennisname.
3. Brief van : Minister van Infrastructuur en Milieu
Datum : 11-09-2011
Onderwerp : Toepassingsbereik overstromingen Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)
Korte inhoud : In de brief wordt de beslissing van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over het toepassingsbereik voor de EU-richtlijn over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's (ROR) uiteengezet. Het toepassingsbereik is tot stand gekomen na overleg met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW). Het 'nationaal kader van het toepassingsbereik' uit het implementatieplan EU-richtlijn Overstromingsrisico's van juli 2008 komt hiermee te vervallen.
Voorstel : Ter kennisname.
4. Brief van : Amber Alert
Datum : 17-09-2011
Onderwerp : Overleg nieuw veiligheidsplatform veiligheidsregio's
Korte inhoud : De oprichter van AMBER en mede-initiatiefnemer van Rijnmondveilig wil graag met de veiligheidsdirectie van gedachten wisselen over genoemde initiatieven en het mogelijk samenwerken hiermee in de Veiligheidsregio Hollands Midden.
Voorstel : Ter kennisname. De brief is in behandeling bij de directeur Veiligheidsregio.

5. Brief van : Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
 Datum : 17-09-2011
 Onderwerp : Invoering Wet Publieke Gezondheid
 Korte inhoud : Op 19 mei 2011 is de wet *tot wijziging van de Wet publieke gezondheid* onder meer in verband met de Wet veiligheidsregio's vastgesteld. Met deze wet wordt de publieke gezondheidszorg beter afgestemd op de crisisstructuur in Nederland. Deze is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr). De wetswijziging treedt op 1 januari 2012 in werking. In de brief wordt het beoogde doel en de consequenties van de wetswijziging uiteengezet.
 Voorstel: Ter kennisname. Het bestuur van de veiligheidsregio is door de directeur GHOR reeds geïnformeerd over deze wijziging.
6. Brief van : Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
 Datum : 14-11-2011
 Onderwerp : Aankondiging IOOV onderzoek naar uitval KPN op 27 juli 2011
 Korte inhoud : De Inspectie OOV en het Agentschap Telecom stellen samen een onderzoek in naar de oorzaak en de gevolgen van de telecommunicatiestoring van woensdag 27 juli 2011. Ook wordt aandacht besteed aan de betrouwbaarheid en continuïteit van de vitale systemen. De Inspectie OOV betreft de consequenties van de storing voor het functioneren van de Veiligheidsregio Hollands Midden in haar onderzoek.
 Voorstel : Ter kennisname. De veiligheidsregio wordt betrokken bij het onderzoek.
7. Brief van : Minister van Veiligheid en Justitie
 Datum : 05-12-2011
 Onderwerp : Decemercirculaire BDUR 2011
 Korte inhoud : De decemercirculaire voor de Brede DoelUitkering Rampenbestrijding (BDUR) voor het begrotingsjaar 2012 geeft inzicht in de bijdrage voor het jaar 2012 voor de regio Hollands-Midden en het bijgestelde meerjarenperspectief.
 Voorstel: Ter kennisname. De decemercirculaire wordt betrokken bij het opstellen van de begrotingsuitgangspunten 2013.
8. Brief van : Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
 Datum : 7-12-2011
 Onderwerp : Aanbieding rapport 'Variabele Voertuigbezetting'
 Korte inhoud : In het rapport geeft de IOOV een tussenoordeel over de onderzoeksopzet van het paraplu-project Variabele voertuigbezetting van de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR). De Inspectie OOV heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de minister van Veiligheid en Justitie nadat de Tweede Kamer in het Algemeen Overleg van 26 mei aangegeven heeft, bezorgd te zijn over de vele experimenten met variabele voertuigbezetting in het land en twijfels te hebben bij het wetenschappelijke karakter van dit landelijke paraplu-project.
 Voorstel : Ter kennisname. Het rapport wordt betrokken bij de zoektocht naar kwaliteitsverbetering en besparingsmogelijkheden in het kader van het Cebeon-traject.
9. Brief van : Ministerie van Veiligheid en Justitie
 Datum : 9-12-2011
 Onderwerp : Tussenoordeel IOOV op project variabele voertuigbezetting'
 Korte inhoud : Het rapport 'Variabele Voertuigbezetting' is naar de Tweede Kamer gestuurd. In de begeleidende brief aan de Tweede Kamer worden de contouren van de landelijke paraplu geschetst, vat de Minister de aanbevelingen van de IOOV samen en wordt de verdere uitwerking van het project beschreven. Om een zo compleet mogelijk overzicht te verkrijgen van alle initiatieven op het gebied van variabele voertuigbezetting en aan een optimale kennisdeling te kunnen doen, is het verzoek aan de VRHM om alle pilots en experimenten met variabele voertuigbezetting binnen de veiligheidsregio, voor zover al eerder gedaan, aan te melden bij de Landelijke paraplu van de NVBR. Het vervolgonderzoek van de

- WODC zal zoveel mogelijk voortborduren op bruikbare data uit de landelijke paraplu van de NVBR.
- Voorstel : Ter kennisname. Het tusenoordeel wordt betrokken bij de zoektocht naar kwaliteitsverbetering en besparingsmogelijkheden in het kader van het Cebeon-traject.
10. Brief van : Gemeente Ouderkerk
 Datum : 15-12-2011
 Onderwerp : Bezuinigingstaakstelling
 Korte inhoud : In de brief attendeert de gemeente Ouderkerk de Veiligheidsregio Hollands-Midden op de opgelegde taakstelling om structureel 5% te bezuinigen op Gemeenschappelijke Regelingen. In de brief wordt gerefereerd aan de brief van de gemeente Leiden d.d. 28 april 2011, waarin de taakstellende bezuiniging van 5% is opgelegd.
- Voorstel : De brief is gestuurd aan alle gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Ouderkerk participeert. Met de gemeenten is afgesproken dat de VRHM (onderdeel brandweer) onder een ander bezuinigingsregime valt dan de overige gemeenschappelijke regelingen in Hollands Midden, namelijk het Cebeon-traject. De brief wordt betrokken bij de begrotingsuitgangspunten en de begroting 2013.
11. Brief van : Gemeente Lisse
 Datum : 19-12-2011
 Onderwerp : Vervanging burgemeester Langelaar in AB Veiligheidsregio
 Korte inhoud : Vanwege het aftreden van mw. Corrie Langelaar als burgemeester van Lisse zal waarnemend burgemeester mw. Lies Spruit per 1 januari 2012 Lisse vertegenwoordigen in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio.
- Voorstel : Ter kennisname.
12. Brief van : Gemeente Alphen aan den Rijn
 Datum : 20-12-2011
 Onderwerp : Eindrapport evaluatie flatexplosie Argostraat
 Korte inhoud : Rapportage van het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement waarin de gemeentelijke rol (Alphen aan den Rijn) is geëvalueerd en te leren lessen zijn benoemd.
- Voorstel : Ter kennisname. Het rapport wordt door BGC betrokken bij de verdere ontwikkeling van het gemeentelijke proces bevolkingszorg.
13. Brief van : Arbeidsinspectie – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
 Datum : 22-12-2011
 Onderwerp : Concernaanpak Akzo Nobel m.b.t. procesveiligheid
 Korte inhoud : In de brief wordt uiteengezet welke acties alle partijen die bij het Brzo-toezicht op Akzo Nobel Nederland betrokken zijn, hebben genomen om tot een structureel goede performance van de beheersing van procesveiligheidsproblematiek in alle Brzo-gerelateerde vestigingen van Akzo Nobel te komen.
- Voorstel : Ter kennisname. De brief is in behandeling bij de afdeling centrale taken Risicobeheersing Brandweer (o.a. Brzo-toezicht).
14. Brief van : Gemeente Alphen aan den Rijn
 Datum : 27-12-2011
 Onderwerp : Aanbevelingen IOOV schietincident Alphen aan den Rijn
 Korte inhoud : De gemeente Alphen aan den Rijn vraagt aandacht voor de aanbevelingen van de Inspectie en wil graag weten of en op welke wijze het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden voornemens is de aanbevelingen van de Inspectie te implementeren.
- Voorstel : De aanbevelingen van de IOOV over het schietincident in Alphen en de aanbevelingen uit het rapport van Tops worden integraal geanalyseerd door een werkgroep waarin alle disciplines van de Veiligheidsregio Hollands Midden vertegenwoordigd zijn. Uit de analyse volgt een uitvoeringsplan waarin staat hoe de aanbevelingen geïmplementeerd worden. Het rapport van Tops wordt eind april opgeleverd.

15. Brief van : Minister van Veiligheid en Justitie
 Datum : 03-01-2012
 Onderwerp : Aanbieding verslag voortgangsgesprek 2011 Ministerie Veiligheid en Justitie – Veiligheidsregio Hollands Midden
 Korte inhoud : Op 14 oktober jl. heeft het jaarlijkse gesprek plaatsgevonden tussen de directeur Nationale veiligheid en de voorzitter en directeur van de VRHM. In het gesprek is de stand van zaken m.b.t. o.a. de voortgang van de implementatie van de Wet veiligheidsregio's, de meldkamerervaringen met multi-uitvraagprotocollen, de bovenregionale samenwerking, de noodcommunicatievoorziening en het overleg met de directeuren veiligheidsregio's aan de orde geweest.
 Voorstel: Ter kennisname. De afspraken die gemaakt zijn tijdens het gesprek zijn inmiddels uitgevoerd.
16. Brief van : Inspectie Leefomgeving en Transport
 Datum : 11-01-2012
 Onderwerp : Onderzoek Brandveiligheid van zorginstellingen
 Korte inhoud : De inspectie heeft landelijk onderzoek gedaan naar de brandveiligheid van zorginstellingen. Dit rapport wordt onder de aandacht gebracht.
 Voorstel : Ter kennisname. De aanbevelingen zijn opgepakt door Brandweer Hollands Midden.
- 17.. Brief van : Gemeente Rijnwoude
 Datum : 04-01-2012
 Onderwerp : Nota externe veiligheid
 Korte inhoud : De gemeenteraad van Rijnwoude heeft de Nota externe veiligheid vastgesteld. In de brief wordt verwezen naar de link waarop deze nota is te downloaden. De nota is opgesteld in samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland, de provincie Zuid-Holland en de VRHM.
 Voorstel : Ter kennisname.
- 18.. Brief van : Ministerie van Veiligheid en Justitie
 Datum : 17-02-2012
 Onderwerp : Binnenlandse inzet USAR
 Korte inhoud : USAR.NL is een Nederlands team dat wordt ingezet bij het zoeken, vinden en redden van slachtoffers van bedelvingen, instortingen en dergelijke. De hulpdiensten in Hollands Midden participeren hierin. Tot nu toe werd USAR.NL ingezet in het buitenland (bijv. Haïti). Er wordt nu gewerkt aan een 'inzetprocedure binnenland', zodat de specialistische kennis en kunde van USAR.NL ook in Nederland ingezet kan worden.
 Voorstel : Ter kennisname.
- 19.. Brief van : Ministerie van Veiligheid en Justitie
 Datum : 15-02-2012
 Onderwerp : Uitrol NL-alert 2012
 Korte inhoud : In 2012 vindt de landelijke invoering van NL-alert plaats. Met ministerie vraagt daarom de veiligheidsregio's om medewerking. In Hollands Midden zal uiterlijk in november 2012 NL-alert zijn ingevoerd.
 Voorstel : Er wordt een werkgroep samengesteld, conform verzoek ministerie, om de invoering van NL-alert in Hollands Midden te laten plaatsvinden uiterlijk in november 2012.

Verzonden stukken

1. Brief van : Veiligheidsregio Hollands Midden
 Brief aan : Inspectie voor de Gezondheidszorg Noordwest
 Datum : 3-11-2011
 Onderwerp : Reactie op 'Rapportage naar aanleiding van het thematische onderzoek naar de kwaliteit van het proces van vergunningverlening voor publieksevenementen d.d. 29 juni 2011'
 Korte inhoud : In de brief worden de in gang gezette ontwikkelingen geschetst die ertoe leiden dat hulpverleningsdiensten, conform de aanbevelingen van IGZ, in de toekomst nog beter in staat zijn de onderkende risico's weg te nemen en de kwaliteit van de advisering over vergunningverlening van publieksevenementen te verbeteren. (verzonden brief is geaccordeerd in DB 27 oktober jl.)

2. Brief van : Veiligheidsregio Hollands Midden
 Brief aan : Stichting Bloemencorso Bollenstreek
 Datum : 3-11-2011
 Onderwerp : Bijdrage kosten verkeersplan
 Korte inhoud : Afwijzing verzoek om financiële bijdrage aan het opstellen van een verkeersplan. De hulpdiensten c.q. de veiligheidsregio leveren geen financiële bijdrage aan de planvorming bij evenementen. Dit is een verantwoordelijkheid van de organisator. (verzonden brief is geaccordeerd in DB 27 oktober jl.)

3. Brief van : Veiligheidsregio Hollands Midden
 Datum : 24-12-2012
 Onderwerp : Benoeming directeur Publieke Gezondheid
 Korte inhoud : Instemming van het Algemeen Bestuur van de VRHM via een schriftelijke besluitvormingsronde met vier besluiten (op basis van artikel gemeenschappelijke regeling artikel 35 lid 5), namelijk 1) de benoeming van de heer Bernsen tot directeur publieke gezondheid; 2) benoeming van de heer De Gouw tot plaatsvervangend directeur publieke gezondheid; 3) beide directieleden toe te staan in voorkomende gevallen te ondertekenen met 'directeur publieke gezondheid'; 4) de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden bij gelegenheid te actualiseren aan de nieuwe functiebenaming directeur publieke gezondheid.
 Voorstel : De gemeenschappelijke regeling en het reglement van orde kennen (nog) geen schriftelijke besluitvormingsprocedure. Daarom wordt dit besluit formeel bekrachtigd in de eerstvolgende vergadering van het Dagelijks Bestuur op 26 januari en het Algemeen Bestuur op 29 maart a.s. Via een schriftelijk besluitvormingstraject heeft het AB op 23 december jl. reeds ingestemd.

Informatienotitie Veiligheidsregio Hollands Midden

1. Algemeen

Onderwerp:	Terugkoppeling Veiligheidsberaad	Opgesteld door:	P. Kessels (veiligheidsbureau)
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum:	29 maart 2012
Agendapunt:	A.4	Bijlage(n):	1
Portefeuille:	H.J.J. Lenferink (voorzitter)	Status:	Informatief
Vervoltraject besluitvorming:	n.v.t.	Datum:	n.v.t.

2. Toelichting

Op 11 november jl. en 17 februari jl. zijn vergadering geweest van het Veiligheidsberaad. De verslagen van deze vergaderingen zijn bijgevoegd.

De volgende cyclus start met een DB Veiligheidsberaad op 11 mei 2012 en een Veiligheidsberaad op 25 mei 2012. De agenda en stukken voor deze vergaderingen zijn op dit moment nog niet bekend.

3. Implementatie en communicatie

N.v.t.

4. Bijlagen

1. verslag Veiligheidsberaad 11 november 2011
2. verslag Veiligheidsberaad 17 februari 2012

Alle stukken van het Veiligheidsberaad zijn opvraagbaar bij het Veiligheidsbureau:
veiligheidsbureau@hollands-midden.nl

Aan:
Veiligheidsberaad

Doorkiesnummer:
026-3552499

Datum:
Datum poststempel

Van:
Bureau Veiligheidsberaad

Onderwerp:
Verslag vergadering Veiligheids-
beraad d.d. 11 november 2011

Locatie:
Provinciehuis, Utrecht

CONCEPTVERSLAG

Aanwezigen: de heer A. Wolfsen (voorzitter), mevrouw W.R. de Boer (secretaris), de heer P.I. Broertjes, de heer F.J.M. Crone, mevrouw G.H. Faber, de heer J.A. Gerritsen (waarnemend voorzitter veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland), de heer R. van Gijzel, de heer Th.C. de Graaf, de heer A.P. Heidema (vervangt de heer H.J. Meijer), de heer K.S. Heldoorn, de heer P. IJssels (vervangt de heer A.A.M. Brok), mevrouw A. Jorritsma, mevrouw P.C. Krikke, de heer E.E. van der Laan, de heer H.J.J. Lenferink, de heer J.A.H. Lonink, mevrouw Y.P. van Mastrikt (vervangt de heer J.P. Rehwinkel, de heer P. Noordanus, de heer P.E.J. den Oudsten, de heer A.G.J.M. Rombouts, mevrouw M. Salet (vervangt de heer A. Aboutaleb), de heer B.B. Schneiders, de heer O. van Veldhuizen (vervangt de heer P.M. Bruinooge).

Afwezig met kennisgeving of met vervanging: de heer J.J. van Aartsen, de heer P.M. Bruinooge, de heer H.M.F. Bruls, de heer O. Hoes, de heer H.J. Meijer, de heer J.P. Rehwinkel, de heer J.M. Schouwenaar.

Ambtelijk aanwezig: de heer E. Akerboom (VenJ), de heer E. d'Hondt (GHOR NL), de heer Wevers (RRC), mevrouw I.A.M. Woestenberg (MT raad gemeenten)

Notulist: de heer A.B. van der Kooij (NSNL)

01. Opening en vaststellen agenda

Voorzitter Aleid Wolfsen opent de vergadering, memoreert de ontvangen afmeldingen evenals de aanwezige vervangers en heet iedereen van harte welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

02. Vaststelling verslag Veiligheidsberaad 23 september 2011

Zowel inhoudelijk als tekstueel is er vanuit de vergadering geen commentaar op het verslag van het Veiligheidsberaad d.d. 23 september 2011.

Met dank aan de notulist stelt de voorzitter het verslag ongewijzigd vast.

03. Ingekomen en uitgaande stukken

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kennis heeft genomen van het overzicht ingekomen en uitgaande stukken. Er zijn over dit agendapunt geen vragen of opmerkingen.

04. Actualiteiten en mededelingen

Rijksheren

Mevrouw Jorritsma geeft aan dat haar in toenemende mate de bemoeienis opvalt van de Commissaris van de Koningin met betrekking tot de veranderende positie van de rijksheren. Zij vraagt zich af of het Veiligheidsberaad zich dient te beraden over deze ontwikkeling.

Afgesproken wordt dat het bureau VB een notitie opstelt over de positie van de rijksheren. Vervolgens zal het onderwerp geagendeerd worden voor bespreking in het Veiligheidsberaad.

04a Actualiteit meldkamers

De heer Lenferink licht toe dat, in aansluiting op de gedachtewisseling over de meldkamers tijdens het AB/VB d.d. 23 september jl., er overleg heeft plaatsgevonden met de minister. Daarbij heeft de minister aangegeven dat hij, naast de reeds ontwikkelde conceptvisie (schaal 10-10), behoefte heeft aan enkele concrete scenario's op basis waarvan een modelvergelijking kan plaatsvinden.

De heer Lenferink vindt het spijtig dat het zo moet. Het uitwerken van de scenario's vergt tijd en inspanning en de scenario's zullen (wederom) leiden tot discussies.

Inmiddels hebben de Tweede Kamerfracties van VVD, CDA, PVV en SGP de minister per motie verzocht om binnen drie maanden met een beslissing te komen over het te kiezen model, waarbij het centrale model leidend is. De VVD heeft aangegeven niets te voelen voor de 10-10-variant die het Veiligheidsberaad voorstaat. De minister heeft ingestemd met de motie. Dat vereist dus aandacht van het Veiligheidsberaad.

Tevens memoreert de heer Lenferink de kwestie van de onderbezetting in de meldkamers. Uit het recente overzicht van formatie en werkelijke bezetting van de meldkamers blijkt dat er bij een aantal meldkamers sprake is van onderbezetting. Daarom roept de heer Lenferink de voorzitters van de veiligheidsregio's op om zich rekenschap te geven van de wettelijke verantwoordelijkheid van de veiligheidsbesturen ten aanzien van de vereiste bezetting.

Mevrouw Jorritsma geeft aan dat in haar regio al drie jaar wordt gewerkt aan de realisatie van een nieuwe meldkamer maar dat wordt telkens weer doorkruist door landelijke ontwikkelingen en dat kost veel extra geld. Hopelijk kan met behulp van de scenario's worden aangetoond dat 'groot' niet altijd de juiste formule is. Ten aanzien van Kamerleden is het van belang dat zij een juist en volledig beeld hebben c.q. krijgen over al hetgeen zich afspeelt in een meldkamer.

Tevens heeft de minister aangekondigd te zullen kijken naar de zogenoemde 'lost calls'. Mevrouw Jorritsma mist daarbij het element van de KLPD. Naast dat er gekeken moeten worden naar wat er fout gaat in de meldkamer is een deel van het probleem van de lost calls het gevolg van tekortschietende techniek. Daar moet ook aandacht voor zijn in de cijfers.

Over de financiën benadrukt mevrouw Jorritsma dat het Veiligheidsberaad bijzonder goed de vinger aan de pols moet houden. Het kan niet de bedoeling zijn dat besparingen, die gerealiseerd zullen worden in en door de regio's, gaan terugvloeien in de rijkskas.

De heer Th.C. de Graaf sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Jorritsma. Het is teleurstellend hoe de minister is omgegaan met de motie en straks is al het goede voorwerk van de stuurgroep onder voorzitterschap van de heer Lenferink voor niets geweest. Dat is niet wenselijk en deze kwestie dient met spoed te worden besproken met de minister.

Mevrouw Faber sluit zich aan bij de vorige sprekers. Daarnaast mist zij in de recente brief van het VB aan de minister het element van flexibiliteit bij specifiek regionale situaties. Gaarne aandacht hiervoor bij DB en portefeuillehouder.

Mevrouw Salet sluit zich aan bij de kritische opmerkingen over de reeds opgelopen vertraging bij het project "Nieuwe Meldkamer". Tevens geeft zij aan dat Rotterdam Rijnmond het van belang acht dat er bij de inrichting van de nieuwe meldkamer – vanuit multidisciplinaire optiek – rekening wordt gehouden met het Regionaal Operationeel Centrum van de politie. Het verdient aanbeveling om eerst de businesscase af te wachten c.q. daarmee rekening te houden.

De heer Van der Laan sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Faber over het element 'flexibiliteit'. Daarnaast roept hij het DB op om in het vervolg ook (expliciet) te spreken namens de (AB-)leden die op basis van hun risicoprofiel tot minder meldkamerregio's willen komen.

In zijn reactie stipt portefeuillehouder Lenferink de volgende zaken aan:

De aandacht voor flexibiliteit bij specifiek regionale omstandigheden heeft de portefeuillehouder al eerder toegezegd en zal ook in de richting van het ministerie telkens worden herhaald.

Het vraagstuk van de 'lost calls' is een bekend thema. Het is inderdaad lastig om tot een goede prestatievergelijking te komen. Want een deel van de problematiek zit in de techniek en een ander deel zit bij de meldkamers zelf.

De multidisciplinaire kwestie is ook voor de stuurgroep steeds een centraal thema geweest. Momenteel zijn er op de meeste plaatsen in het land 'gecolokeerde' meldkamers. Op enkele plaatsen zijn er al wel multidisciplinaire centralisten of wordt die werkwijze momenteel ingevoerd.

Nieuwe (meldkamer-)ontwikkelingen kunnen de regionale gang van zaken gaan doorkruisen. Zeker daar, waar de witte kolom niet verder wil gaan dan een beperkte gemeenschappelijke intake.

De 'uitvraag' zou echter langer en veel gedetailleerder kunnen doorlopen.

In het kader van de nationale politie wordt natuurlijk ook nagedacht over implicaties met betrekking tot de meldkamer(s). Lastig is dat de verschillende tijdpaden niet synchroon lopen.

Ten aanzien van de in de Tweede Kamer ingediende moties, merkt de heer Lenferink op dat de minister wel heeft aangegeven ruimte te willen laten voor discussie over de conceptvisie en over alternatieve scenario's.

Uitgangspunt blijft het regeerakkoord, maar er is nog ruimte voor bestuurlijk overleg; een en ander mede op basis van de komende modelvergelijking.

Daarnaast zullen de fracties in de Tweede Kamer gedegen geïnformeerd moeten worden.

Met betrekking tot de financiën spelen er twee zaken. Gezien de omvang van het nieuwe meldkamersysteem zal de realisatie langer duren dan de huidige kabinetsperiode. Er ontstaat dus druk op de in het regeerakkoord opgenomen bezuinigingen.

Daarnaast is het regeerakkoord niet specifiek over zowel de 'oorsprong' van de bezuinigingen als de feitelijke realisatie. Met andere woorden: wie krijgt uiteindelijk het bedrag van de gerealiseerde besparingen? Er zijn verschillende scenario's, maar het is nog onduidelijk waaraan de besparingen ten goede zullen komen. Het spreekt voor zich dat het dagelijks bestuur de ontwikkelingen nauwgezet blijft volgen.

04b Brief "Vorming IFV"

De brieven van respectievelijk burgemeester Van Aartsen en de voorzitter van het Veiligheidsberaad zijn samen met de actuele vergaderstukken toegestuurd aan de leden van het Veiligheidsberaad.

Vanuit de vergadering komen de volgende reacties:

Mevrouw Jorritsma is er niet gerust op. In de ZBO-constructie zit het bestuur dichterbij dan het management en de kans is groot dat een dergelijke organisatie in toenemende mate een zelfstandiger positie zal innemen ten opzichte van de veiligheidsregio's. De uitgebreide schriftelijke toelichting van de zijde van de voorzitter wordt gewaardeerd, maar lost de zorgen van mevrouw Jorritsma niet op.

De heer Schneiders geeft aan dat juist ten aanzien van de governance van het IFV, er nadrukkelijk is gekeken naar de ervaringen met de vtsPN. Op die manier moet het dus niet.

Bij het IFV is het bestuur natuurlijk in beeld, maar dat bestuur is in feite het Veiligheidsberaad. Tevens zijn de goede links met en de inbreng van de brancheorganisaties gewaarborgd.

De voorzitter concludeert dat de zorgen bekend zijn en om begrijpelijke redenen thans weer onder de aandacht zijn gebracht.

05. Herziening opzet bestuurscommissies (besluitvormend)

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

Mevrouw Krikke vraagt het Veiligheidsberaad om het voorstel te heroverwegen. Zaken met betrekking tot de brandweer en de GHOR worden in de regio(s) geregeld, die procedure hoeft niet herhaald te worden in het Veiligheidsberaad. Het VB zou zich moeten beperken tot de uiteindelijke besluitvorming.

Volgens mevrouw Krikke leidt het voorstel "Herziening inrichting bestuurscommissies" tot een bestuurlijke 'spaghetti'; het voorstel draagt niet bij tot heldere, bestuurlijke lijnen.

De heer IJssels sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Krikke. Het voorstel leidt tot een te zwaar opgetuigd, bestuurlijk geheel en tevens tot de vraag of besluiten – impliciet – wel op de juiste plek worden genomen.

De heer Van der Laan merkt op dat er bij de evaluatie niet naar zijn mening is gevraagd. Natuurlijk dient het AB/VB zich vooral op strategisch niveau te manifesteren en zo min mogelijk op het 'technische' vlak.

Desondanks moet er wel een adviesmogelijkheid blijven bestaan voor de leden van het AB/VB; het kan om zaken gaan die de leden niet enkel gecommuniceerd willen krijgen als mededeling achteraf.

De kern van de opdracht aan de commissies dient te gaan over de inhoudelijke advisering van het Veiligheidsberaad ten behoeve van de strategische bespreking in het algemeen bestuur.

De heer Broertjes sluit zich aan bij de woorden van de heer Van der Laan. Ondersteuning door een ter zake kundige adviescommissie kan van grote waarde zijn voor de bestuurlijke aansturing.

De heer Heidema ziet, vanuit zijn ervaring met de bestuurscommissie Informatievoorziening, wel degelijk de toegevoegde waarde van representatieve bestuurscommissie; de regio's blijven betrokken bij het voorwerk.

Wellicht kan het goede voorbeeld van de BC Informatievoorziening van dienst zijn bij de rolinvulling van de commissies Brandweer en GHOR.

De heer Th. C. de Graaf steunt het voorstel van het dagelijks bestuur. Het is juist bedoeld om de brug te slaan tussen de regio's en het Veiligheidsberaad. Natuurlijk is het daarbij van belang dat de bestuurscommissies worden 'bevolkt' door de portefeuillehouders uit de regio; zij zorgen voor de essentiële verbinding tussen de regionale veiligheidscolleges en het Veiligheidsberaad.

De heer Lonink heeft in de commissie Brandweer gemerkt dat het draagvlak binnen de veiligheidsregio's nog tekort schiet. Tevens is, naast de betrokkenheid van de 'professie', een stevige, bestuurlijke presentie in de commissies van belang.

De heer Schneiders onderstreept het belang van de bestuurscommissies. De tien burgemeesters die zitting hebben in de BC GHOR leveren een aanzienlijke bijdrage aan de – historisch gezien geringe – bestuurlijke aandacht voor de witte kolom.

De heer Lenferink wijst op de puur adviserende rol die de BC Informatievoorziening heeft ontwikkeld ten opzichte van het Veiligheidsberaad. Juist die adviesrol voorkomt besluitvorming op verschillende plekken en de adviesrol draagt bij tot de kwaliteit van de voorstellen aan het AB/VB.

De vergadering gehoord hebbend, onderschrijft mevrouw Krikke het belang van gedegen, inhoudelijke voorbereidingen in de commissies. Om de indruk te vermijden dat in de commissies ook besluiten worden genomen, stelt zij voor om af te zien van de naam 'bestuurscommissie' en vooral de adviesrol van de commissies te benadrukken.

De heer Den Oudsten benadrukt het belang van een sterk toezichhoudende en sturende rol van het algemeen bestuur Veiligheidsberaad. Operationele zaken horen thuis in het voortraject.

In zijn afronding benadrukt de voorzitter dat de titel 'bestuurscommissie' tot onduidelijkheid leidt. Het gaat om adviserende commissies ten dienste van het Veiligheidsberaad. Teneinde deze onduidelijkheid en daarmee samenhangende 'ongemakkelijke' gevoelens weg te nemen, dienen titel, positie en functie van de bestuurscommissies explicieter geformuleerd te worden. Strategische besluiten zijn het primaat van het Veiligheidsberaad; de adviezen van de commissies worden meegenomen bij de besluitvorming in het AB/VB.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met een aangepast voorstel op basis van de gedane suggesties en de gemaakte opmerkingen.

06. Netcentrisch werken (besluitvormend)

06a Vervolg project netcentrisch werken

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

Mevrouw Salet meldt dat de lite-koppeling met GMS niet voldoet voor de regio Rotterdam Rijnmond. Indien de leverancier niet tijdig levert om een test mogelijk te maken dan houdt men de leverancier aansprakelijk voor kosten die voortvloeien uit de vertraging.

Tevens ziet Rotterdam Rijnmond de finale besluitvorming bij voorkeur plaatsvinden in het AB/VB, in verband met de daar aanwezige brede ervaring met netcentrisch werken.

De heer Van der Laan ondersteunt het voorstel van mevrouw Salet ten aanzien van finale besluitvorming in het AB/VB.

In de marge van de vergadering zal hij de heer Lenferink nog apart aanspreken over enkele technische aandachtspunten.

De heer Den Oudsten geeft aan behoefte te hebben aan een tussenrapportage waarin met name wordt ingegaan op de ontstane afwijkingen qua planning, budget en technische aspecten. Hij vraagt zich af of een en ander nog in lijn is met het oorspronkelijke voorstel.

De heer Lenferink licht toe dat er twee besluiten spelen: a. technische acceptatie en b. definitieve (landelijke) uitrol van het systeem. Bij de technische acceptatie wordt geverifieerd of de levering voldoet aan het bestek. Deze technische acceptatie wordt ook extern getoetst en de heer Lenferink stelt voor om de bestuurlijke besluitvorming in het DB te laten plaatsvinden.

Het tweede besluit betreft de uitrol van het systeem in de regio's en gelet op de verstreckende implicaties is het voorstel om besluitvorming voor te leggen aan het AB/VB; indien mogelijk op 17 februari 2012 of op 25 mei 2012 of tijdens een extra AB/VB-vergadering.

De heer Lenferink geeft aan bekend te zijn met de problematiek die speelt in Rotterdam Rijnmond en mede daarom vindt er een externe kwaliteitstoets plaats (bureau Gartner). Daarnaast zal, in samenwerking met Rotterdam Rijnmond, een grote, interregionale test plaatsvinden om de werking van het systeem bij zware interregionale belasting terdege te beproeven.

Ten aanzien van de financiën geeft de heer Lenferink aan dat het project tot op heden volledig betaald is door het ministerie. Het VB gaat betalen vanaf het moment dat de overeenkomsten met de regio's zijn afgesloten. De financiering van eventuele meerkosten in het huidige project zal onderwerp van gesprek zijn met het ministerie.

De heer Akerboom vult aan dat wanneer er middelen van het ministerie verwacht worden, daar op zeer korte termijn over gesproken dient te worden.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel, daarbij aangetekend dat de technische oplevering een DB-besluit blijft, het besluit over de uitrol van het systeem aan het AB/VB voorgelegd zal worden (zodra testen achter de rug zijn en zorgen en aandachtspunten zijn geadresseerd) en de portefeuillehouder ziet erop toe dat een tussenrapportage beschikbaar komt ten behoeve van de (finale) besluitvorming in het AB/DB.

06b Borging netcentrisch werken

Dit onderwerp is niet behandeld.

07. Nationaal Meldkamersysteem - NMS (besluitvormend)

De heer Lenferink licht toe dat het om een veelomvattend en ingewikkeld project gaat. Daarom vond ook hier externe kwaliteitstoetsing plaats door bureau Gartner. Inmiddels is duidelijk dat er zeer bruikbare adviezen zijn gegeven.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

08. Meerjarenprogramma Informatievoorziening (besluitvormend)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

09. Redactieraad 2.0 (besluitvormend)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

10. Slachtofferinformatiesystematiek (besluitvormend)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

11. Rapportage kwartiermaker C2000 (hamerstuk)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

12. Competentieprofiel directeur Publieke Gezondheid (hamerstuk)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

13a. Onderzoeken Cebeon; financiële gevolgen regionalisering en btw-compensatie (meningvormend)

Mevrouw Van Mastrigt ondersteunt de inzet van het Veiligheidsberaad om de btw-compensatie toe te voegen aan de BDUR. In verband met de vereiste voorbereidingstijd is wel de vraag wat de vermoedelijke ingangsdatum gaat worden. Tevens geldt dezelfde vraag ten aanzien van de vermoedelijke ingangsdatum van de regionale brandweer als onderdeel van de veiligheidsregio.

Mevrouw Jorritsma licht toe dat de VNG zich 'praktisch' heeft opgesteld ten aanzien van de btw-compensatie (in principe is het echter gemeentegeld). De VNG zal de minister echter volgen in zijn besluit.

De voorzitter vult aan dat de kwestie van de ingangsdata afhangt van de behandeling van wetsvoorstellen in de Tweede Kamer en daarom is het niet zinvol om over data te speculeren.

De heer Heldoorn geeft aan dat hij separaat zal reageren op de uitkomst van het Cebeon-onderzoek ten aanzien van het (door het ministerie) onthouden van financiële vergoeding aan de regio's die thans verplicht worden om te regionaliseren.

13b. VERVALLEN

14. Ontwerp nationale politie (kennisgeving)

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

De heer Noordanus geeft aan dat, ten aanzien van de districtscongruentie, er ook regio's (bv. Midden en West Brabant) zijn met totaal verschillende stedelijke agglomeraties in een veiligheidsregio. Hij zal dit element ook onder de aandacht brengen van de betrokken Kamerleden.

Volgens de heer Van Gijzel is het belangrijk dat de grenzen voor de basiseenheden niet de grenzen van de veiligheidsregio overschrijden. Algemeen uitgangspunt: operationele synergie.

De heer Rombouts vindt het verstandig om (voorlopig) de grenzen van de veiligheidsregio leidend te laten blijven. Afwijkende situaties kunnen lastig zijn voor de betrokken gemeenten maar kunnen geen reden zijn om af te gaan wijken van de grondregel.

Wel moet ervoor gezorgd worden dat de drie kolommen plus de gemeenten elkaar blijven 'vinden' op de schaal van de veiligheidsregio. Op die manier kan de integrale veiligheid centraal blijven staan.

De heer Lenferink is het eens met Van Gijzel. Het gaat niet alleen om de veiligheidsregio's maar ook om de regio's van de GGD. Ook zullen er grote problemen ontstaan wanneer basiseenheden door twee verschillende meldkamers bediend moeten worden en er sprake gaat zijn van verschillende regimes en werkwijzen.

De discussie gehoord hebbend vat de voorzitter samen dat de grenzen van de veiligheidsregio's leidend blijven; daarnaast moet er, op verzoek van de regio's, ruimte blijven bestaan voor maatwerk.

15. Rondvraag en sluiting

De heer Heldoorn attendeert op het feit dat vroeger, bij de bouw van een brandweerkazerne, de gemeente een beroep kon doen op het btw-compensatiefonds. In het kader van de regionalisering kan dat niet meer (geen gemeentelijke dienst). De vraag is hoe het ministerie dat gaat compenseren.

Mevrouw De Boer geeft aan dat het bureau VB deze kwestie onderzoekt.

Met dank aan de aanwezigen voor hun inbreng sluit voorzitter Wolfsen de vergadering.

Aan:
Veiligheidsberaad

Doorkiesnummer:
026-355.24.99

Datum:
Datum poststempel

Van:
Bureau Veiligheidsberaad

Onderwerp:
Verslag vergadering Veiligheids-
beraad d.d. 17 februari 2012

Locatie:
Provinciehuis, Utrecht

CONCEPTVERSLAG

Aanwezig: de heer A. Wolfsen (voorzitter), mevrouw W.R. de Boer (secretaris), de heer A. Aboutaleb, de heer H.H. Apotheker (vervangt de heer F.J.M. Crone), de heer P.I. Broertjes, de heer A.A.M. Brok, heer P.M. Bruinooge, de heer H.M.F. Bruls, mevrouw G.H. Faber, de heer J.A. Gerritsen, de heer R. van Gijzel, de heer K.S. Heldoorn, mevrouw J.H.M. Hermans (vervangt de heer P.E.J. den Oudsten), mevrouw A. Jorritsma, de heer E.E. van der Laan, de heer J.A.H. Lonink, de heer H.J. Meijer, de heer P. Noordanus, de heer G.E.W. Prick (waarnemer Gelderland Zuid), de heer J.P. Rehwinkel, de heer A.G.J.M. Rombouts, de heer B.B. Schneiders, de heer J.B. Waaijer (vervangt de heer J.J. van Aartsen).

Afwezig met kennisgeving of met vervanging: de heer J.J. van Aartsen, de heer F.J.M. Crone, de heer O. Hoes, mevrouw P.C. Krikke, de heer H.J.J. Lenferink, de heer P.E.J. den Oudsten, de heer J.M. Schouwenaar.

Ambtelijk aanwezig: mevrouw R.W.C. Clabbers (VenJ), de heer E. d'Hondt (GHOR NL), de heer E. van Strien, de heer S. Wevers (RRC), mevrouw I.A.M. Woestenberg (MT raad gemeenten).

Genodigd: Dhr C. van Beek – Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

Notulist: de heer A.B. van der Kooij (NSNL)

01. Opening en vaststellen agenda

Voorzitter Aleid Wolfsen opent de vergadering en heet de leden van het Veiligheidsberaad evenals de aanwezige vervangers en waarnemers van harte welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

02. Vaststelling verslag Veiligheidsberaad 11 november 2011

Zowel inhoudelijk als tekstueel is er vanuit de vergadering geen commentaar op het verslag van het Veiligheidsberaad d.d. 11 november 2011. De voorzitter stelt het verslag daarom ongewijzigd vast.

03. Ingekomen en uitgaande stukken

Ten aanzien van het overzicht ingekomen en uitgaande stukken zijn er geen vragen of opmerkingen.

04. Actualiteiten en mededelingen

a. *Opkomsttijden - inleiding door de heer E. van Strien, regionaal commandant brandweer Amsterdam.*

Tijdens zijn inleiding schetst de heer Van Strien de historische achtergrond van het thema opkomsttijden. Het thema is een weerbaarstig fenomeen waar vooral in de afgelopen twee jaar veel (soms emotioneel geladen) discussie en (onvolledige) berichtgeving over plaatsvinden. De oorspronkelijk door de branche gedefinieerde norm is, in de Wet veiligheidsregio's, inmiddels in een wettelijk kader vervat. De norm specificceert de vereiste opkomsttijd, die van vijf tot maximaal achttien minuten (harde eindgrens) varieert. Criteria ten aanzien van de ontdekkingsstijd van een brand en de daaraan gekoppelde opkomst en inzetstijd van de brandweer, zijn gebaseerd op ervaringsgegevens van meer dan twintig jaar geleden. Nu manifesteert een uitlaande brand zich door nieuwe materialen al na vijf minuten.

De locatie van een brandweerkazerne sluit bovendien lang niet altijd aan op de locatie van risico-objecten en de daaraan (in de wet) gekoppelde opkomsttijden. Het wordt daardoor ingewikkeld om te voldoen aan de wettelijke eis. Het toepassen van "compenserende maatregelen" biedt geen soelaas, want de brandweer heeft geen regie qua ruimtelijke ordening, noch over brandveiligheidseisen in het bouwbesluit, noch over milieuvergunningen.

Bestuurlijke beïnvloeding van de opkomsttijden is wel mogelijk door:

- wel of niet continu paraat houden van manschappen (kazernerings);
- benutten van mogelijkheden tot variabele voertuigbezetting;
- interregionale samenwerking op operationeel vlak;
- risicobeheersingsmaatregelen aan de 'voorkant' van de veiligheidsketen.

Van de brandweer wordt veel verwacht in termen van normtijd en opkomsttijd, maar de echte 'winst' die behaald zou kunnen worden zit aan de "voorkant": het reduceren van de ontdekkingsstijd bij brand. Vooruitlopend op het IOOV-rapport over de opkomsttijden sprak de NVBR recent met de minister van VenJ. De minister stelde het voldoen aan de wet centraal. Het debat gaat weliswaar over de 'norm', maar van die norm kan gemotiveerd worden afgeweken. Wanneer gemotiveerd wordt afgeweken, wordt alsnog voldaan aan de wet.

Conclusies en aanbevelingen:

1. Er moet een nieuw fundament komen onder het stelsel van normen; met andere woorden: een adequaat onderbouwde en geactualiseerde "brandweerkromme".
2. Landelijk moet er een deugdelijk beeld zijn over de kwaliteit van de brandweer; niet alleen ten aanzien van de huidige maar ook ten aanzien van de historische situatie.
3. Als leidraad voor het gemotiveerd afwijken van de norm dienen er eensluidende criteria te worden geformuleerd. Voor een dergelijk 'pakket' kan de NVBR voorstellen doen.
4. In bestuurlijk opzicht zal de nieuwe norm ten aanzien van de brandweer eensluidend (landelijk) overeengekomen moeten worden.

Naar aanleiding van de presentatie door de heer Van Strien wisselt de vergadering van gedachten over deze thematiek:

Gemotiveerd afwijken op objectniveau is erg arbeidsintensief en bureaucratisch wanneer het om honderden woningen gaat in een en dezelfde wijk. De minister heeft hierover al nuancerende opmerkingen gemaakt. De NVBR neemt dit mee in de aanbevelingen over gemotiveerd afwijken.

De wet gaat voorbij aan het feit dat steden en locaties van kazernes een vaststaand gegeven zijn en niet simpelweg aangepast kunnen worden om aan een nieuwe norm te voldoen. Kortom, met stevige inzet vanuit het AB/VB zal het gesprek met de minister opnieuw dienen plaats te vinden.

Onderzoek (2009) door NVBR en RRC wees uit dat in 50% van de gevallen niet voldaan wordt aan de wettelijke normtijden. Met de invoering van de wet (2010) is dat percentage niet veranderd. Het komende rapport van de IOOV zal dit ook aan de kaak stellen. Het moet straks echter niet zo zijn dat het IOOV-rapport impliceert dat de

veiligheidsregio's falen. De bestuurlijke adviescommissie Brandweer vindt dat er met de minister gesproken moet worden over de norm.

De vergadering sluit zich aan bij de conclusie van de heer Van Strien dat de winst te bereiken valt aan de voorkant. Er moet fors ingezet worden op preventie en implementatie van de lijn die uitgezet wordt in de Strategische Reis Brandweer Over Morgen. Opmerkelijk is dat eerdere miljoeneninvesteringen ter verbetering van de opkomsttijden amper geleid hebben tot het redden van één extra slachtoffer. Ergo, de te behalen 'winst' zit aan de voorkant: deugdelijke brandpreventie. Het is hoog tijd om de bakens te verzetten en over te gaan tot een integrale aanpak van de problematiek. Het gaat om het feitelijke resultaat van de brandweerinzet, niet over het halen van de (wettelijke) 'norm'. Een brede aanpak van de problematiek is de juiste weg; er is veel te winnen met goede preventie en bewustmaking. Het VB moet daarbij proactief het eigen 'verhaal' laten horen.

Het IOOV-rapport is vertraagd en wordt thans rond eind maart verwacht. De mogelijkheid wordt bekeken tot overleg van DB/VB met minister en IOOV voorafgaand aan de publicatie van het IOOV-rapport.

De heer Van Strien reageert met instemming op de gedachteswisseling in het VB naar aanleiding van zijn presentatie. Het debat doet recht aan de inspanningen die dertigduizend brandweermensen zich dagelijks getroosten. Het focussen op normtijden maakt het land niet veiliger. In het ontwikkelen van een brede visie op brandpreventie en brandbestrijding ligt de sleutel tot meer veiligheid.

Naar aanleiding van de gedachtenwisseling in het AB VB concludeert de voorzitter:

- De presentatie van de heer Van Strien maakt duidelijk waar 'winst' te behalen is wanneer het gaat om brandweerinzet. Niet zozeer in het vasthouden aan een norm voor opkomsttijden, maar in een aanpak aan de voorkant van het probleem.
- Voor het verschijnen van het IOOV-rapport dient het VB duidelijk te maken hoe men aankijkt tegen de problematiek in kwestie. Zo mogelijk trekt het VB daarin samen met het ministerie op en wordt met de Inspectie afgestemd voordat het rapport verschijnt.
- Het VB zal proactief gemeenteraden, publiek en media informeren over de visie van het VB op normen, opkomsttijden, preventie en aanverwante zaken. Het bureau VB bereidt achtergrondinformatie, toelichtingen en persberichten voor ten behoeve van gemeenteraden en media en verzorgt voorbereiding, afstemming, coördinatie en (mail)updates.

Met dank aan de heer Van Strien voor zijn goede inbreng, rondt de voorzitter de bespreking van het agendapunt af.

b. Rapport Moerdijk Onderzoeksraad voor Veiligheid - toelichting door de heer Noordanus.

Volgens de heer Noordanus zijn vooral de volgende vier onderdelen uit het rapport van de Onderzoeksraad van belang voor het VB:

- Eensluidende procedures en aanpak van leiding en coördinatie bij bovenregionale rampen en crises en bij het opschalen.
- Het versterken van de interregionale coördinatie.
- De omgang met landelijke diensten en kenniscentra.
- Crisiscommunicatie (professionaliteit, leiding en eenduidigheid).

Een ander belangrijk aandachtspunt is het risico van "beleidsverlamming", dat ontstaat wanneer 25 veiligheidsregio's worden herschikt in een maximaal aantal van 10.

In diverse veiligheidsregio's zijn verbeteringsprocessen gaande en het is onwenselijk dat die vertraging oplopen als gevolg van de hiervoor bedoelde beleidsverlamming.

De heer Brok vult nog aan met de volgende opmerkingen en aandachtspunten:

- Inspelend op de vraag hoe met voorrang en praktisch gezien omgegaan moet worden met de aanpak van de crisiscommunicatie, hebben de vier veiligheidsregio's in Zuid-Holland Zuid een convenant afgesloten. De collega's worden van harte uitgenodigd hier kennis van te nemen.
- De samenwerking tussen veiligheidsregio's is belangrijk, maar bovenal is aan de orde wat de burgers daar – in positieve zin – van (gaan) merken.
- Bijzonder aandachtspunt bij "Moerdijk" is de aanwezigheid van een omvangrijke petrochemische cluster in een kleine plattelandsgemeente. Het vereist studie en brede samenwerking om de vraag te beantwoorden hoe er in de toekomst met een dergelijke situatie omgegaan moet worden.

De heer Meijer vult aan met de volgende opmerkingen en aandachtspunten:

- Bij de diverse actie en verbeterprocessen mag de zorgvuldigheid niet leiden onder tempo en daadkracht aan de kant van de minister. Dit geldt onder meer voor de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), welke los van specifieke incidenten en in brede zin moet kunnen plaatsvinden.
- Over het aspect leiding en coördinatie en opschaling is met de minister besproken dat een centrale regeling niet nodig is wanneer alle veiligheidsregio's hierover een gezamenlijke afspraak maken. Er bestaan immers al diverse convenanten (bijv. Samij, Wadden, Zuid-Holland).
- Met betrekking tot de crisiscommunicatie biedt het Rijk aan om de veiligheidsregio's faciliterend ter zijde te staan. Er is veel expertise; communicatie-experts en communicatietraining kunnen worden aangeboden.
- "Horizontale regie" ten opzichte van de omliggende regio's is van groot belang bij crisiscommunicatie; tevens moet er één coördinerend 'loket' zijn aan de kant van het Rijk en, aan de kant van de veiligheidsregio(s), één bij de bronregio.
- Er dient nog gesproken te worden over het bepalen van het moment waarop het Rijk de regie gaat voeren bij een grootschalig incident.

Vanuit de vergadering komen de volgende vragen en opmerkingen.

De heer Aboutaleb stelt voor om voor de professionals zo snel mogelijk een expertmeeting te beleggen. In collegiaal verband kan men, onder meer uit de casus Moerdijk, lessen trekken en zich beraden over mogelijke verbeteringen van het praktisch handelen.

Tevens dient het AB/VB (op enig moment) beleidsmatig conclusies te verbinden aan uitkomsten en ervaringen inzake grootschalige incidenten.

De heer Van der Laan vraagt aandacht voor de snellere en praktijkgerichte inzet van (milieu)onderzoekers bij rampen en crises (RIVM). Burgers dringen aan op duidelijkheid, maar vaak moet er (te) lang op experts gewacht worden.

In reactie op de heer Van der Laan, geeft de heer Lonink aan dat RIVM en TNO graag in contact komen met het VB over de onderhavige kwestie.

Mevrouw Jorritsma pleit voor oplettendheid bij de discussie over het aantal veiligheidsregio's. De mening van burgemeesters buiten het VB/KBB kan daarbij nuttige input leveren, zodat tijdig en beargumenteerd geanticipeerd kan worden op ontwikkelingen die kunnen uitmonden in nieuwe wetgeving.

Mevrouw Faber memoreert het belang om bij opschaling van veiligheidsregio's goed te kijken naar regionale omstandigheden, risicoanalyses, beschikbare capaciteit(en) en aanverwant.

De heer Noordanus memoreert het belang om vooral ten aanzien van grote infrastructurele corridors en havens de voorzieningen ten behoeve van rampen en crises beter te organiseren dan nu het geval is. Een herschikking van veiligheidsregio's die daarmee geen rekening houdt, is bij voorbaat zinloos.

De heer Apotheker onderstreept het belang van een integrale benadering die gezamenlijk wordt ontwikkeld door de veiligheidsregio's. De positie van het VB wordt versterkt door een dergelijke samenhang. Belangrijkste element: een constructieve structuurdiscussie.

De heer Meijer geeft aan dat de VNG-commissie Bestuur & Veiligheid zich heeft uitgesproken tegen het model van tien veiligheidsregio's. Voor eventuele "grenswijzigingen" moeten risicoprofielen maatgevend zijn.

Aandacht is daarom vereist met betrekking tot het gemeenschappelijke opdrachtgeverschap van de onderzoekscommissie in het kader van de evaluatie Wvr.

In reactie op de heer Meijer licht mevrouw Clabbers toe dat de onderzoekscommissie ingevuld zal worden door het WODC. Over de reikwijdte en breedte van de opdracht zal VenJ overleg hebben met het Veiligheidsberaad (VB).

Daarin gesteund door AB en DB concludeert de voorzitter:

- Het bureau VB bereidt een expertmeeting voor professionals voor; de suggesties vanuit de vergadering worden daarbij meegenomen.
- Tijdens het bestuurlijke congres op 9 mei a.s. zal mede worden ingegaan op "Moerdijk". Op basis van die verkenning kunnen in de daaropvolgende AB/VB-vergadering (bestuurlijk) standpunten worden ingenomen.
- Voorzitter en DB/VB hebben mandaat om te blijven koersen op het aantal van 25 veiligheidsregio's, met vrijheid aan de regio's om – bijvoorbeeld op basis van risicoanalyses – te besluiten tot opschaling.

05. Handreiking evenementenveiligheid (besluitvormend)

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

De heer Waaier stelt voor om alle vijf delen voorlopig vast te stellen.

De heer Aboutaleb mist in de Handreiking een beschrijving van de rollen die spelen op het terrein van de openbare orde (Openbaar Ministerie).

De heer Heldoorn vraagt of de (kritische) reactie van de gemeentesecretarissen al is verwerkt in de Handreiking. In zijn reactie licht de heer Meijer toe dat het VB voor drie van de vijf delen opdrachtgever is en als zodanig is het gevraagde besluit geformuleerd. Het element van openbare orde kan inderdaad scherper worden geformuleerd. En de reactie van de gemeentesecretarissen is verwerkt.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

06. Beleidskader NL Alert (besluitvormend)

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

De heer Rehwinkel wijst op de beperking van het systeem. Het attendeert op een dreiging maar communiceert verder niet. Tevens dreigt het risico van regionale verschillen qua inzetsnelheid en het (uniform) formuleren van boodschappen. Dergelijke verschillen mogen niet leiden tot afbreuk van vertrouwen bij de burgers.

Mevrouw Hermans geeft aan dat in haar regio veel belang wordt gehecht aan onderzoek op het vlak van perceptie en beleving. Een dergelijk onderzoek heeft (nog) niet plaatsgevonden.

In haar reactie licht mevrouw Clabbers toe dat TU Delft net een uitgebreid onderzoek heeft afgerond dat ingaat op het uniform redigeren van standaardberichten. Daarnaast zal het WODC een uitgebreid belevingsonderzoek starten.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

07. Mandatering portefeuillehouder Jaarplan GMS (besluitvormend)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

08. Versterkingsplan brandweeronderwijs (besluitvormend)

De voorzitter vraagt of er reacties zijn vanuit de vergadering.

De heer Waaier vraagt zich af wat de waarde is van instemming met het voorstel, in de wetenschap dat er structureel extra kosten mee gepaard gaan. Financieel en bedrijfstechnisch dient een en ander eerst beter geborgd te worden.

De heer Van Gijzel ondersteunt de opmerkingen van de heer Waaier. Op zich is het Versterkingsplan prima, maar financiën en bedrijfsvoering moeten (separaat) ter vaststelling terugkomen op de agenda.

De heer Aboutaleb geeft aan dat vaststelling mogelijk is op voorwaarde dat de nu bekende financiële kaders niet worden overschreden. Zo niet, dan moet het voorstel inderdaad opnieuw geagendeerd worden. Tevens vraagt hij aandacht voor de positie van vrijwilligers in verband met de reistijden.

De heer Prick wil ook de positie van de bestaande, regionale opleidingsinstituten betrekken in de discussie. De heer Bruls is het eens met het financiële voorbehoud dat collega's maken. Het ontbreekt momenteel aan een goede kosten-batenanalyse. Er wordt al veel onderwijs aangeboden, de kosten lopen steeds verder op en de meerwaarde is lang niet altijd helder.

De heer Noordanus vindt dat de structurele, financiële onderbouwing onderdeel moet uitmaken van het voorstel. Straks staat er een 'robuust' opleidingsinstituut waarvoor de rekening gepresenteerd zal worden aan de regio's.

De heer Heldoorn wijst op het belang van een realistische invoeringstermijn.

In zijn reactie geeft de heer Lonink aan:

- Het VB staat voor de fundamentele taak om het brandweeronderwijs goed in te richten; de regionale verschillen zijn nog te groot.
- De organisatorische versnippering moet aangepakt worden en daarom is het voorstel om te komen tot één opleidingsinstituut met regionale vestigingen (i.v.m. de bereikbaarheid/reistijden).
- De structurele dekking betreft een bedrag van 1,9 miljoen euro over een periode van drie jaar. Financiering van een aantal projecten is al voorzien (participatie VenJ, RRC, NVBR) en het bureau VB werkt met de NVBR aan een compleet dekkingsvoorstel waarover onderhandeld kan worden met alle betrokken partijen.

De voorzitter stelt vast dat het agendapunt ter besluitvorming terugkomt onder de voorwaarden dat:

- De financiën strak in kaart worden gebracht.
- Er een afgerond voorstel gepresenteerd kan worden inzake de structurele financiering.
- Er gedurende de voortgang afstemming zal blijven plaatsvinden met RRC en NVBR.

09. Modelvergelijking meldkamers (besluitvormend)

De voorzitter licht toe dat er op constructieve wijze zaken zijn gedaan met de minister. Naar verwachting zal de ministerraad instemmen met de door het VB zeer bepleite 10/10-variant.

Vanuit de vergadering komen de volgende vragen en opmerkingen.

Mevrouw Jorritsma adviseert het VB en de regio's om kritisch te kijken naar de verdeling van de bezuinigingen over de kolommen. Regionale efficiencyresultaten dreigen te worden afgeroomd ten bate van de landelijke taakstelling.

Mevrouw Faber is verheugd over de opgenomen flexibiliteitsoptie bij specifiek regionale omstandigheden. Tot haar spijt ontbreekt die nuance in het conceptpersbericht.

De heer Van Gijssel attendeert op de ontbrekende uitwerking ten aanzien van de governance. Het is onduidelijk wat er bij de transitie nog naar voren zal komen.

De heer Waaier attendeert op de verwarring waartoe de aanhef van het persbericht kan leiden. Niet de organisatie, maar de verwerking van 112-meldingen gaat veranderen.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel en daarbij de volgende opmerkingen plaatst:

- Ten aanzien van de 10/10-variant en de nuance "flexibiliteit", is de brief aan de minister leidend.
- Ten aanzien van de governance zal het DB in het volgende VB een voorstel voorleggen
- Het VB zal nauwgezet letten op de wijze waarop de bijdragen aan de centrale organisatie worden verdeeld.

10. Procesvoorstel bereikbaarheid regionale meldkamers (besluitvormend)

De heer Waaier vraagt om de directe doorgeleiding naar de regio's van 112-oproepen op te nemen in de nieuwe werkwijze c.q. richtlijn; directe doorgeleiding voorkomt vertragingen.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel.

11. Herziening Statuut Veiligheidsberaad (besluitvormend)

De heer Rehwinkel wijst erop dat gesproken wordt over veiligheidsregio's met een "formele rechtspositie"; een formulering die (onterecht) suggereert dat er ook 'andere' veiligheidsregio's zijn.

De heer Van Gijzel wijst erop dat in het statuut op diverse plaatsen definities en beschrijvingen op (potentieel) verwarrende wijze worden vermeld. Ter screening stelt hij enige voorbeelden ter hand aan de voorzitter.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering het DB het mandaat geeft om, met aanpassingen naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen en kanttekeningen, het statuut vast te stellen.

12. Vernieuwing LMD (besluitvormend)

De heer Aboutaleb mist in het voorstel het element ten aanzien van het mobiliteitsbeleid.

De heer Heldoorn attendeert op het belang van een "klantvriendelijke" benadering ten aanzien van VB-leden die gevraagd worden voor commissies en ondersteuning.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering, met inachtneming van de gemaakte kanttekeningen, kan instemmen met het voorstel. Het bureau VB zal leden voor de leiderschapscommissie aanzoeken.

13. Stand van zaken bestuurlijke werkgroep "Leiding en coördinatie bij bovenregionale rampen en crises" (besluitvormend)

Zie agendapunt 4b voor de inhoudelijke behandeling van dit agendapunt.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kan instemmen met het voorstel op basis van de gedane suggesties en de gemaakte opmerkingen.

14. Evaluatie Alphen aan den Rijn (kennisgeving)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kennisneemt van de evaluatie.

15. Stand van zaken project LCMS 2.0 (kennisgeving)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kennisneemt van de stand van zaken.

16. Educatieve campagne Portogewoon/vh C2000 (kennisgeving)

De heer Waaier ontvangt graag een geactualiseerde DIPP-lijst.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kennisneemt van de stand van zaken en de projectleider zal gevraagd worden om de heer Waaier van de DIPP-lijst in kennis te stellen.

17. Statusrapportage invoering landelijke meldingsclassificaties (kennisgeving)

De voorzitter stelt vast dat de vergadering kennisneemt van de statusrapportage.

18. Rondvraag & sluiting

De heer Broertjes verzoekt het VB om de kwestie van vuurwerkoverlast te agenderen.

In zijn reactie wijst de heer Aboutaleb op het onderzoek dat de vier grote steden voorbereiden en dat in zal gaan op uiteenlopende aspecten van vuurwerkoverlast.

Een gedachtewisseling over vuurwerkoverlast en over de uitkomsten van het onderzoek kunnen geagendeerd worden voor bespreking in het VB. Planning: indien mogelijk voor de a.s. zomerperiode.

De voorzitter meldt dat het wetsvoorstel IFV is aangenomen door de Tweede Kamer; tegen stemden de SP en de Partij voor de Dieren.

Met dank aan de aanwezigen voor hun inbreng sluit voorzitter Wolfsen de vergadering.

Beslisnotitie Veiligheidsregio Hollands Midden

1. Algemeen

Onderwerp:	Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord	Opgesteld door:	P. Kessels/B. Achten (Veiligheidsbureau Hollands Midden)
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum:	29-03-2012
Agendapunt:	A.7	Bijlage(n):	1
Portefeuille:	F. Buijserd (DB) J. Bernsen (VD)	Status:	Meningvormend
Vervoltraject besluitvorming:	N.v.t.	Datum:	n.v.t.

2. Besluit

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. De Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord meningsvormend te bespreken ter voorbereiding op de besluitvorming in het AB VRHM op 29 juni 2012.

In het DB van 1 maart is gesproken over de Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord. Uit de bespreking is de behoefte naar voren gekomen om de visie eerst meningsvormend in het AB te bespreken voordat tot besluitvorming kan worden overgegaan.

De gemeente Leiden reserveert als centrumgemeente budget voor de uitvoering van een **deel** van de activiteiten zoals genoemd in de beleidsvisie. Uitvoering van het **andere deel** van de beleidsvisie vraagt om **inzet van gemeenten en uitvoerende instellingen**, zowel qua financiën, personele capaciteit, afstemming en coördinatie etc. Voordat tot besluitvorming kan worden overgegaan, is het wenselijk eerst per gemeente/uitvoerende instelling de consequenties van uitvoering van de beleidsvisie in beeld te brengen (samen met o.a. de portefeuillehouders van Volksgezondheid en Veiligheid en de gemeentesecretarissen). Voorstel is om de periode na het AB van 29 maart hiervoor te gebruiken.

Daarnaast richt de visie zich alleen op de gemeenten die aangesloten zijn bij Zuid-Holland Noord. Vraag is of het mogelijk is om de Regionale Beleidsvisie ook als basis te gebruiken in centrumgemeente Gouda zodat heel Hollands Midden afgestemd beleid heeft op het gebied van verslavingspreventie.

3. Toelichting op het besluit

Gezondheid van jongeren is een groot goed voor de maatschappij als geheel en is een belangrijke voorwaarde voor de ontplooiing van jongeren zelf. Zij lopen risico's op een verminderde gezondheid door verleidingen als alcohol, softdrugs etc.

De gemeenten in Zuid-Holland Noord willen beleid voeren om deze gezondheidsschade zoveel mogelijk te voorkomen. De gezondheidsschade bij de doelgroep jeugd en jongeren door alcoholgebruik is zo ernstig, dat de ambities van het beleid zich in eerste instantie richten op preventie van schadelijk alcoholgebruik.

De gemeenten in Zuid-Holland Noord hebben aangegeven integraal beleid te willen maken waarbij semi-publieke en commerciële partners betrokken zijn (scholen, de politie, winkels). Daarnaast vinden ze samenwerking en afstemming in de regio noodzakelijk om te komen tot een eenduidige en heldere boodschap op het gebied van alcoholgebruik door jongeren. Het is van belang gezamenlijk in de regio te bepalen wat wel en wat niet mag en waar gezamenlijk in de regio op gehandhaafd wordt. Zodoende wordt voorkomen dat jongeren naar een gemeente kunnen gaan waar de handhaving minder 'streng' is (bijv. voorkomen van dranktoerisme). Uniformiteit en gezamenlijkheid leiden kortom tot nog meer effectiviteit omdat dezelfde regels gelden en er geen verschillen tussen gemeenten bestaan (dus dat het verkrijgen van alcohol door jongeren op dezelfde manier beperkt wordt).

De gemeente Leiden heeft in haar rol als centrumgemeente voor Maatschappelijke Opvang/Verslavingszorg de wens om te komen tot een regionale visie opgepakt en *de Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord* opgesteld.

Deze beleidsvisie vormt de basis voor een uniform, gemeenschappelijk beleid om alcoholgebruik bij jeugd en jongeren zoveel mogelijk te voorkomen, en waar wel alcohol gedronken wordt, overmatig gebruik tegen te gaan.

Twee ambities zijn geformuleerd:

1. verminderen van alcoholgebruik onder de 16 jaar.
2. voorkomen van overmatig alcoholgebruik tussen de 16 en 18 jaar.

Om de ambities te kunnen realiseren, wordt ingezet op vier beleidsdoelstellingen/pijlers:

1. Voorlichting, bewustwording en educatie.
2. Inrichting van de omgeving.
3. Regelgeving en handhaving.
4. Signalering, advies en ondersteuning.

Per pijler zijn verschillende lokale en regionale acties benoemd die gezamenlijk de uitvoeringsagenda vormen voor de komende jaren. De uitvoeringsagenda geeft aan wat er op regionaal niveau gaat gebeuren om alcoholgebruik te beperken, maar geeft tevens aan wat er in individuele gemeenten in Zuid-Holland Noord moet gebeuren om het totale beleid effectief te laten zijn. Ook wordt aangegeven hoe de handreikingen van het BOA benut kunnen worden om alcoholgebruik te beperken.

4. Kader

Centrumgemeenten

In Hollands Midden zijn twee centrumgemeenten aangewezen voor de uitvoering van taken op het gebied van de verslavingszorg, namelijk centrumgemeente Gouda en centrumgemeente Leiden. De gemeente Leiden voert deze regionale taak uit voor de gemeenten die aangesloten zijn bij de regio Zuid-Holland Noord¹. De gemeente Gouda voert deze taak uit voor de gemeenten die aangesloten zijn bij Midden Holland².

Voor de uitvoering van de regionale taak ontvangen de centrumgemeenten middelen vanuit het Rijk, de zogenaamde Decentralisatie Uitkering Maatschappelijke Opvang en Verslavingszorg. Voor de besteding van deze middelen voeren de centrumgemeenten overleg met de aangesloten regiogemeenten.

De gemeente Leiden reserveert in 2012 € 429.000 van de totale uitkering voor verslavingspreventie. Kader voor de besteding van de beschikbare, regionale middelen op het gebied van verslavingspreventie is *de Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord*. De visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen bestuurders en ambtenaren in de regio met verschillende portefeuilles (veiligheid, handhaving, gezondheid, jeugd etc.) en de instellingen die actief bezig zijn met het voorkomen van verslaving en alcoholproblematiek.

BOA

De regionale beleidsvisie is meerdere malen besproken in het BOA³. De doelstellingen en ambities van het BOA en de regionale beleidsvisie zijn op elkaar afgestemd en komen overeen.

Overig

De regionale beleidsvisie sluit aan op de speerpunten uit de in mei 2011 uitgebrachte, landelijke Nota Gezondheidsbeleid van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De regionale beleidsvisie anticipeert alvast op de op komst zijnde wijziging van de Drank- en Horecawet.

5. Consequenties

¹ Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Zoeterwoude.

² Boskoop, Bodegraven, Waddinxveen, Gouda, Zuidplas, Vlist, Schoonhoven, Bergambacht, Ouderkerk, Nederlek

³ In de regio's Zuid-Holland Noord en Midden Holland is voor het onderwerp alcoholmisbruik een gezamenlijk Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) in het leven geroepen, waarin bestuurders uit diverse sectoren samenwerken op het gebied van alcoholmatiging, van voorlichting en educatie (vooral via de GGD HM en Brijder Verslavingszorg) tot handhaving (Openbaar Ministerie, politie).

De regionale beleidsvisie vormt een kader voor de besteding van de beschikbare regionale middelen binnen Zuid-Holland Noord op het gebied van verslavingspreventie en geeft aan waar de regionale middelen de komende jaren aan besteed zullen worden. In de regio Zuid-Holland Noord is een budget van € 429.000 beschikbaar voor uitvoering van de regionale acties 3, 11, 15, 17, 18 en 19 zoals vermeld in deel II: Integrale Beleidsagenda - uitvoeringsagenda verslavingspreventie. Besteding vindt plaats via subsidiëring door de Gemeente Leiden vanuit haar rol als centrumgemeente.

Met de beschikbare, regionale middelen kunnen niet alle activiteiten zoals vermeld in deel II 'Integrale Beleidsagenda - uitvoeringsagenda verslavingspreventie' uitgevoerd worden. Een deel van de activiteiten moet door de individuele gemeenten en uitvoerende instellingen uitgevoerd en betaald worden.

6. Aandachtspunten / risico's

De regionale samenwerking is alleen effectief als ook individuele gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen en actief beleid voeren om het alcoholgebruik bij jongeren te beperken. Het is van belang, dat waar het gaat om alcoholmatigingsbeleid, gemeenten vanuit hun eigen verantwoordelijkheden dezelfde keuzes maken op de diverse terreinen (o.a. jeugdbeleid, Wmo-beleid, veiligheidsbeleid, lokaal gezondheidsbeleid). Gemeenten kunnen daarbij hun eigen accenten leggen vanwege de lokale dynamiek en bijbehorende keuzes. Ook de manier waarop individuele gemeenten de activiteiten invulling geven bepalen zij zelf.

De uitvoering van de uitvoeringsagenda verslavingspreventie is in sommige gevallen afhankelijk van de medewerking van commerciële bedrijven. De sturende mogelijkheden van de gemeenten zijn dan beperkt, de mogelijkheden die er zijn om regie te voeren en initiatieven voor samenwerking te nemen zullen volop benut worden.

7. Implementatie en communicatie

Het BOA heeft, samen met de regionaal werkende instellingen, een stimulerende rol in de uitvoering en verankering van het beleid uit de beleidsvisie. Het BOA heeft in haar vergadering van 29 februari 2012 het voorstel gedaan om als bestuurlijke werkgroep onder de RDOG HM te regardereren, met als samenstelling het huidige BOA aangevuld met de coördinerend gemeentesecretaris. Dit voorstel wijkt enigszins af van het voorstel zoals genoemd in de beleidsvisie, maar geeft meer bestuurlijke duidelijkheid. Het DB is hiermee akkoord gegaan in haar vergadering van 1 maart. De opdracht voor deze werkgroep zal in overleg met de RDOG worden geformuleerd en worden vastgesteld in het AB van 29 juni.

In de uitvoeringsagenda is de actie opgenomen bij de beleidsontwikkeling en/of –uitvoering gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van jongeren zelf.

De regionale beleidsvisie geeft een kader voor de besteding van de regionale middelen voor de jaren 2012 t/m 2015. Dan wordt er bekeken of er aanleiding is om het beleid te actualiseren en/of aan te passen.

8. Bijlagen

Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord.

9. Historie besluitvorming

De beleidsvisie is opgesteld als actualisatie van de beleidsvisie 'Iedereen Telt 2005-2009 Zuid-Holland Noord' (beleid gericht op preventie van alcohol schade bij jongeren). De visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen bestuurders en ambtenaren in de regio met verschillende portefeuilles (veiligheid, handhaving, gezondheid, jeugd etc.) en de instellingen die actief bezig zijn met het voorkomen van verslaving en alcoholproblematiek.

De regionale beleidsvisie is meerdere malen besproken in het BOA. De doelstellingen en ambities van het BOA en de regionale beleidsvisie zijn op elkaar afgestemd en komen overeen. Het BOA heeft in december 2011 ingestemd met de regionale beleidsvisie die door de Gemeente Leiden is voorbereid.

De regionale beleidsvisie is meningvormend besproken in het DB VRHM van 1 maart.

**Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland
Noord
Uitgangspunten & uitvoeringsagenda
Definitief concept - januari 2012**

Auteur: Gemeente Leiden, Afd. Sociaal en Economisch Beleid
Versie : definitief concept (akkoord BOA, 14 december 2011)

Inhoudsopgave	pagina
Samenvatting	...
DEEL I: BELEIDSVISIE	...
1. Inleiding	...
2. Verantwoordelijkheden & algemene uitgangspunten	...
3. Genotmiddelen: gebruik, gebruikers en gevolgen	...
4. Preventiepiramide & ambitiebepaling	...
DEEL II: INTEGRALE BELEIDSAGENDA	
5. Integraal beleid: de vier pijlers	...
6. Uitvoeringsagenda	...
7. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Voorlichting, bewustwording en educatie'	....
8. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Inrichting van de omgeving'	...
9. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Regelgeving en handhaving'	...
10. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Signalering, advies en ondersteuning'	...
11. Overkoepelende onderwerpen	...
12. Effectmeting en evaluatie	...
13. Financiën	...
14. Actieoverzicht	...

Samenvatting

Deze beleidsvisie is opgesteld als actualisatie van de beleidsvisie 'Iedereen Telt 2005-2009 Zuid-Holland Noord' om de gezondheid van jongeren te beschermen, door middel van een regionale aanpak. De beleidsvisie vormt de basis voor een uniform, gemeenschappelijk beleid om alcoholgebruik bij jongeren zoveel mogelijk te voorkomen en, waar wel alcohol gedronken wordt, overmatig gebruik tegen te gaan. In de regio's Zuid-Holland Noord en Midden Holland is voor het onderwerp alcoholmisbruik een gezamenlijk Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) in het leven geroepen, waarin bestuurders uit diverse sectoren samenwerken op het gebied van alcoholmatiging, van voorlichting en educatie (vooral via de GGD HM en Brijder Verslavingszorg) tot handhaving (Openbaar Ministerie, politie).

In deze beleidsvisie wordt er voor gekozen de meeste aandacht te richten op de doelgroep jeugd en jongeren; zij ondervinden de meeste gezondheidsschade door (overmatig) alcoholgebruik.

Twee ambities zijn geformuleerd:

1. verminderen van alcoholgebruik onder de 16 jaar.
2. voorkomen van overmatig alcoholgebruik tussen 16 en 18 jaar.

Om de gestelde ambities te bereiken is het van belang deze te vertalen in concrete beleidsdoelstellingen. Deze zijn vervat in de volgende vier pijlers in de beleidsvisie:

1. Voorlichting, bewustwording en educatie.
2. Inrichting van de omgeving.
3. Regelgeving en handhaving.
4. Signalering, advies en ondersteuning.

Op basis van deze pijlers zijn verschillende lokale en regionale acties geformuleerd in de beleidsvisie. Deze acties vormen gezamenlijk de uitvoeringsagenda voor de komende jaren op het gebied van verslavingspreventie.

De effectmeting van het beleid gebeurt via de Jongerenpeiling van de GGD. Daarnaast zijn er indicatoren die de uitvoering van het beleid monitoren. In 2015 zal het uitgevoerde regionale beleid en de stand van zaken bij individuele gemeenten geëvalueerd worden door het BOA.

Voor het financieren van activiteiten zijn financiële middelen nodig. In de regio Zuid-Holland Noord is een budget van €429.000,- beschikbaar, afkomstig uit de decentralisatie-uitkering van het Rijk. Subsiëring vindt plaats door de Gemeente Leiden vanuit haar rol als centrumgemeente. Ten opzichte van 2011 verschilt deze inzet en verdeling van middelen weinig. Grotere verschuivingen zullen vanaf 2013 plaatsvinden. Voor de Halt-leeropdracht wordt financiering uit de regionale middelen gezien als overgangsfianciering, gemeenten moeten vanaf 2014 zelf middelen vrijmaken voor de bekostiging van deze leeropdracht. Belangrijker is dat door het effect van het beleid en de inzet op de voorkant (voorlichting, educatie etc.) minder jongeren in aanmerking zullen komen voor de Halt-leeropdracht. Om die reden worden vanaf 2014 middelen verschoven naar de voorkant. Daarnaast stijgen ook de middelen voor deskundigheidsbevordering. Hier kan dan ook goed een snelle doorverwijzing naar de huisarts en zorgverzekeraar ingebed worden. Aangezien gemeenten hun eigen beleid in 2013 vaststellen, is er op termijn minder geld nodig voor beleidsadviering aan gemeenten. Daarnaast worden door het BOA handreikingen geschreven die gemeenten kunnen gebruiken. In hoofdstuk 13 staat een tabel met overzicht van de besteding van de middelen van 2012-2015.

Totstandkoming beleidsvisie

In december 2010 is gestart met het ontwikkelen van deze regionale beleidsvisie verslavingspreventie. De visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen bestuurders en ambtenaren in de regio met verschillende portefeuilles (veiligheid, handhaving, gezondheid, jeugd etc.) en de instellingen die actief bezig zijn met het voorkomen van verslavingen en alcoholproblematiek. Op deze wijze is een integrale visie ontstaan die inhoudelijk richting geeft aan het regionale verslavingspreventiebeleid en ook aan dat van individuele gemeenten. Uiteindelijk is deze beleidsvisie ontstaan. De beleidsvisie vormt de basis voor een uniform, gemeenschappelijk beleid om alcoholgebruik bij jongeren zoveel mogelijk te voorkomen en, waar wel alcohol gedronken wordt, overmatig gebruik te voorkomen. Wil dit beleid echt effectief zijn dan vraagt dit een gezamenlijke inzet van bestuurders, ambtenaren zowel in de diverse overlegvormen in de regio Holland Rijnland als in individuele gemeenten.

Relatie met visie en werkplan Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA)

Deze beleidsvisie is meerdere malen besproken in het BOA, waarin burgemeesters en wethouders van verschillende gemeenten in de regio Zuid-Holland Noord zijn vertegenwoordigd. Dit leidde tot een nota met integraal beleid op het gebied van verslavingspreventie.

Het BOA heeft zich daarnaast tot doel gesteld richting te geven aan de uitvoering van bepaalde onderdelen van het beleid: op publiek draagvlak, op regionaal in te zetten acties, op het bieden van handreikingen aan gemeenten om alcoholmatigingsbeleid op te zetten. De activiteiten en doelstellingen van het BOA staan beschreven in de visie en het werkplan van het BOA. De doelstellingen en ambities van het BOA en deze beleidsvisie zijn op elkaar afgestemd en komen daarom overeen.

Het BOA heeft, samen met de regionaal werkende instellingen, een stimulerende rol met betrekking tot de uitvoering en verankering van het beleid uit de beleidsvisie, zeker in de komende maanden. Het uitdragen van de uniforme boodschap 'geel alcohol onder de 16 en zo min mogelijk onder de 18' is daarin een belangrijke taak. Daarnaast zal een aantal acties uit deze beleidsvisie onder regie van het BOA uitgevoerd worden. Waar bestuurlijke inzet gewenst is, zullen bestuurders van het BOA zelf ook een actieve rol spelen.

Vaststelling beleidsvisie

Het BOA heeft in december 2011 ingestemd met deze beleidsvisie die door de Gemeente Leiden is voorbereid. De Gemeente Leiden heeft dat gedaan in haar rol als centrumgemeente voor Maatschappelijke Opvang/Verslavingszorg waar verslavingspreventie onderdeel van uitmaakt.

Vervolg PM/Ter bespreking

DEEL 1: BELEIDSVISIE

1. Inleiding

Belang van gezondheid

Gezondheid van jongeren is een groot goed voor de maatschappij als geheel en is een belangrijke voorwaarde voor de ontplooiing van jongeren zelf. Zij lopen risico's op een verminderde gezondheid door verleidingen als alcohol, softdrugs, fast food etc. De gemeenten in Zuid-Holland Noord willen beleid voeren om deze gezondheidsschade zoveel mogelijk te voorkomen. In dit hoofdstuk wordt beschreven waarom juist nu nieuw beleid noodzakelijk is. Vervolgd wordt met het schetsen van de verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden en een aantal uitgangspunten (hoofdstuk 2). Dat hoofdstuk wordt afgesloten met een vooruitblik op de rest van de beleidsvisie.

Toenemende aandacht voor alcoholmatiging in de regio

In de regio's Zuid-Holland Noord en Midden Holland is voor het onderwerp alcoholmisbruik een gezamenlijk Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) in het leven geroepen⁴, waarin bestuurders uit diverse sectoren samenwerken op het gebied van alcoholmatiging, van voorlichting en educatie (vooral via de GGD en Brijder) tot handhaving (Openbaar Ministerie, politie). De visie van het BOA is om met gezamenlijk en integraal beleid de alcoholproblematiek in de regio Zuid-Holland Noord aan te pakken.⁵

Ook is er in de regio een toenemende aandacht voor gezondheid. Er wordt in 2012 op regionaal niveau gewerkt aan een algemene nota volksgezondheid. Het beleid in deze beleidsvisie wordt daarmee afgestemd.

Actualisatie huidig beleid

Eerder beleid was vastgesteld in de beleidsvisie 'Iedereen Telt 2005-2009 Zuid-Holland Noord' (beleid gericht op preventie van alcohol schade bij jongeren). De horizon van deze beleidsvisie is inmiddels verlopen en het perspectief van deze beleidsvisie was voornamelijk gericht op de preventieve kant. Een actualisatie van het huidig beleid biedt de kans om het beleid integraler te maken, waarbij meerdere sectoren betrokken zijn. Als bijvoorbeeld alleen jongeren op school horen dat alcohol ongezond is en zij het gemakkelijk naast school kunnen kopen omdat een supermarkt onvoldoende controleert op alcoholverkoop aan 16-minners, dan worden verschillende signalen afgegeven. Daarnaast is samenwerking in de regio noodzakelijk om het zgn. 'waterbedeffect' te voorkomen. Het is van belang gezamenlijk te bepalen wat wel en niet mag en waar dus op gehandhaafd wordt. Op deze manier wordt voorkomen dat jongeren naar een gemeente kunnen gaan waar bijv. handhaving minder 'streng' is (het voorkomen van 'dranktoerisme').

Nieuw landelijk beleid

In mei 2011 is de landelijke Nota Gezondheidsbeleid van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verschenen. Ook is er een wijziging van de Drank- en Horecawet op komst (verwachte volledige inwerkingtreding in juli 2013). Gemeenten moeten zich voorbereiden op deze wijzigingen. Daarnaast kent het nieuwe landelijke beleid een aantal speerpunten:

- Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun leefstijl. Jongeren worden wel ondersteund omdat zij hierbij nog 'geholpen' moeten worden.

⁴ Opdrachtgevers voor het Bestuurlijk Overleg zijn de Veiligheidsregio Hollands Midden, Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (waar de GGD deel van uitmaakt) en de intergemeentelijke samenwerkingsorganen Holland Rijnland en Midden Holland.

⁵ De regionale beleidsvisie wordt alleen opgesteld voor de gemeenten die deel uitmaken van de regio Zuid-Holland Noord. Zie ook noot 1.

- Leefstijlbrede interventies: jongeren worden weerbaar gemaakt tegen alle verleidingen die in het leven bestaan, minder specifiek gericht op inhoudelijke thema's.
- Gebruik effectieve leeftijdscontrolesystemen in horeca en winkels
- Aanscherping maatregelen tegen drankgebruik onder jongeren, bijv. invoering mogelijkheid tot boete als een jongere onder de 16 in het bezit is van alcohol.
- Focus op sport & bewegen, minder op andere specifieke leefstijlthema's.

De rol van de rijksoverheid bestaat uit het scheppen van goede voorwaarden voor gemeentelijk beleid: landelijke regelgeving, voldoende financiering, voldoende voorzieningen in de justitiële en (verslavings)zorgsector.

Kader voor besteding middelen

Deze nieuwe beleidsvisie biedt een kader voor de besteding van de beschikbare regionale middelen op het gebied van verslavingspreventie. Deze zijn afkomstig uit de Decentralisatie Uitkering Maatschappelijk Opvang en Verslavingszorg die Leiden namens de regio Zuid-Holland Noord van het Rijk ontvangt. Van de totale uitkering is in 2012 € 429.000,- gereserveerd voor verslavingspreventie (de totale uitkering bedroeg in 2011 circa € 5,7 miljoen en wordt grotendeels besteed aan voorzieningen voor de opvang van dak- en thuislozen en verslaafden). Deze beleidsvisie geeft aan waar deze regionale middelen voor verslavingspreventie de komende jaren aan besteed zullen worden. Besteding geschiedt door middel van subsidiëring via de Gemeente Leiden.

Horizon

Deze beleidsvisie geeft een kader voor de besteding van de regionale middelen voor de jaren 2012 t/m 2015. Dan wordt er bekeken of er aanleiding is om het beleid te actualiseren en/of aan te passen. Het sociale domein is zeer in beweging, bijvoorbeeld door de decentralisatie van de jeugdzorg. De verwachting is dat deze ontwikkelingen ook van invloed zullen zijn op gezondheidsbeleid. Dit moet in 2015 bekeken worden.

2. Verantwoordelijkheden & algemene uitgangspunten

Rol van gemeenten & samenwerking met partners

De verantwoordelijkheid van gemeenten beperkt zich tot een aantal onderwerpen met een wettelijke basis. Gemeenten hebben verantwoordelijkheden en beïnvloedingsmogelijkheden van het Rijk gekregen via de Wpg, via de Wmo, via de Drank- en Horecawet, via de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Algemene Wet Bestuursrecht (subsidiëring van instellingen). Andere wetten leggen verantwoordelijkheden neer bij andere organen, zoals de provincie voor de uitvoering van de Wet op de Jeugdzorg en verzekeraars voor de uitvoering van de Zorgverzekeringswet. Dit betekent dat de bevoegdheden van de gemeente beperkt zijn tot het stellen van gemeentelijke regels, sturing via subsidieafspraken en ruimtelijke ordening. Gemeenten kunnen daarnaast ook afspraken maken met andere organisaties over onderwerpen waar de gemeente niet direct een verantwoordelijkheid voor heeft. De sturende mogelijkheden van gemeenten zijn beperkt, maar er zijn toch mogelijkheden om regie te voeren en initiatieven voor samenwerking te nemen. Het gaat hier bijvoorbeeld om afspraken met supermarkten, slijterijen, zorgverzekeraars etc. De markt is hier leidend in en gemeenten kunnen commerciële bedrijven slechts tot op zekere hoogte sturen en regels opleggen (en hierop handhaven). Bijvoorbeeld: gemeenten kunnen supermarkten niet verbieden alcohol te verkopen, maar wel afspraken met hen maken over hoe op leeftijdsgrenzen gecontroleerd wordt. Dergelijke afspraken versterken het gemeentelijke beleid.

Rol van het BOA

In de inleiding van deze beleidsvisie is al aandacht besteed aan de rol van het BOA. De oprichting van het BOA geeft aan dat er vanuit de verschillende gremia en beleidsterreinen draagvlak is voor een

integrale aanpak van alcoholproblematiek in de regio. Het BOA heeft tot doel om binnen enkele jaren goed integraal beleid neer te zetten op het gebied van alcoholmatiging. Deze beleidsvisie draagt hieraan bij en geeft hier mede richting aan (naast het werkplan en de visie van het BOA zelf). In de uitvoeringsagenda (deel van deze beleidsvisie) wordt een aantal acties geformuleerd waarin het BOA een rol heeft. De rollen van het BOA kunnen onderverdeeld worden in twee typen: 1) bestuurlijke acties (dus door de bestuurders zelf) en 2) regie over de actie waarbij de actie zelf wordt uitgevoerd door een uitvoerende instelling (bestuurder haakt bijv. aan wanneer dit wenselijk is).

Algemene uitgangspunten voor goed beleid

In de beleidsvisie zullen de doelstellingen meer uitgewerkt worden met in te zetten instrumenten. Dit gebeurt onder meer door gebruik te maken van de resultaten van de werkgroepen die door het BOA Hollands Midden zijn ingesteld. Er zijn echter ook algemene richtlijnen op te stellen om beleid en beleidsinstrumenten zo doelmatig en doeltreffend in te zetten. Deze zijn:

- Beleid sluit aan bij lokaal, regionaal en landelijk beleid en ontwikkelingen.
- Activiteiten en voorzieningen die op basis van het beleid uitgevoerd gaan worden, hebben een regionaal karakter. Daarnaast werken uitvoerders samen om tot een optimale afstemming van activiteiten te komen om zo overlap te voorkomen. Ook bestaande activiteiten kunnen gebruikt worden om alcohol onder de aandacht te brengen van jongeren en hun omgeving.
- Preventieactiviteiten richten zich op universele en/of selectieve preventie (verantwoordelijkheid gemeente). Daarnaast wordt gekeken naar samenwerking met partners die andere vormen van preventie uitvoeren. Deze zijn immers ook onderdeel van de keten.
- Het beleid is integraal en betreft meerdere beleidsterreinen.
- De beleidsvisie geeft een kader voor lokaal beleid en geeft heldere keuzes voor de inzet van de regionale middelen uit de decentralisatie uitkering.
- Er wordt aandacht wordt besteed aan monitoring, verantwoording en evaluatie.
- Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met beleidsinstrumenten waarvan de effectiviteit bewezen is.

Deze punten worden in acht genomen bij het beleid in deze beleidsvisie.

Opbouw van de beleidsvisie (leeswijzer)

Om goede beleidskeuzes te maken is het van belang zicht te hebben op de doelgroepen van beleid (wie willen we met ons beleid bereiken?) en op de problematiek die we op willen lossen (wat zijn de consequenties als we geen beleid uitvoeren?). Dit inzicht wordt gegeven in hoofdstuk 3, waarbij ook een keuze wordt gemaakt voor een focus op de doelgroep jongeren (en hun omgeving) en voor een focus op het genotmiddel alcohol. In hoofdstuk 4 worden deze keuzes doorvertaald naar twee ambities voor deze beleidsvisie. Hoofdstuk 5 geeft een beschrijving van de vier pijlers waarop ingezet gaat worden om de ambities te bereiken, welke zijn afgeleid van de landelijke Handreiking Gezonde Gemeente van het Centrum voor Gezond Leven. Om het beleid concreet te maken wordt er per pijler aangegeven wat de acties zijn die uitgevoerd moeten worden om het beleid voor die pijler vorm te geven (Deel 2 van deze beleidsvisie).

3. Genotmiddelen: gebruik, gebruikers en gevolgen

3.1 Doelgroepen

Verslavingspreventie is een breed begrip dat betrekking kan hebben op meerdere bevolkingsgroepen en op het voorkomen van meerdere soorten verslavingen aan verschillende genotmiddelen. Zo kan verslavingspreventie gaan over het überhaupt voorkomen van hard- en softdrugsgebruik bij jongeren, over het verhelpen van een verslaving aan sigaretten bij volwassenen om hart- en vaatziekten te voorkomen of over het voorkomen van het afglijden van jongeren naar criminaliteit door een teveel aan alcohol of drugs. Deze voorbeelden laten zien dat verslavingspreventie een

breed begrip is. Om effectief te kunnen zijn is het belangrijk keuzes te maken. Om dit te doen wordt eerst gekeken naar de verschillende doelgroepen:

De volgende doelgroepen worden onderscheiden:

1. Jeugd/jongeren (tot 18 jaar)⁶
2. Volwassenen (18 tot 64 jaar)
3. Ouderen (65+)
4. Mensen met een complexe problematiek.

Ad 1 jeugd/jongeren (tot 18 jaar)

In deze beleidsvisie wordt ervoor gekozen de meeste aandacht te richten op de doelgroep jeugd en jongeren, passend bij de visie die het BOA heeft uitgesproken.

Jongeren, in vergelijking met ouderen of volwassenen, ondervinden de meeste gezondheidsschade door (overmatig) alcoholgebruik, omdat zij geestelijk en lichamelijk nog in ontwikkeling zijn. Door alcoholgebruik op jonge leeftijd kan hersengroei belemmerd worden en hersenen kunnen zelfs ernstige schade oplopen. Deze schade is het grootst bij jongeren onder de 16 jaar, maar ook de schade door (overmatig) alcoholgebruik bij jongeren tussen van 16 en 17 jaar is aanzienlijk groter dan schade bij volwassenen. De gezondheidsschade door alcoholgebruik is zo ernstig dat in deze beleidsvisie wordt ingezoomd op het genotmiddel alcohol.

Doelstelling van het beleid is om het gebruik van genotmiddelen, waaronder met name alcohol, zodanig te matigen dat jongeren zich volledig kunnen ontplooiën omdat verslavingen en de fysieke gevolgen van genotmiddelen gebruik voorkomen worden.

De keuze die hier gemaakt wordt om in te zoomen op de doelgroep 'jongeren' past bij de keuze die het huidige kabinet maakt voor een focus op jongeren (VWS, Gezondheid Dichtbij, mei 2011, p. 23).

Ad 2 Volwassenen (18 tot 64 jaar)

Volwassenen zijn in deze beleidsvisie een belangrijke doelgroep, omdat zij in gezinsverband het gedrag van jongeren (kunnen) beïnvloeden en daarmee de ontwikkeling van een verslaving een halt kunnen toeroepen. Zelf kunnen zij ook verslavingen hebben, die in sommige, maar niet in alle gevallen aan het licht komen omdat meer complexe problematiek ontstaat (schulden, huiselijk geweld etc.). Gemeenten hebben een breed vangnet voor dergelijke situaties, waarbij instanties als schuldhulpverlening, maatschappelijk werk, GGD, jeugdzorg etc. een belangrijke rol spelen.

Deze beleidsvisie richt zich naast de preventie bij jongeren ook op het vroegtijdig signaleren en aanpakken van verslavingen bij ouders, omdat zij een belangrijke voorbeeldfunctie hebben voor hun kinderen.

Het ontmoedigen van genotmiddelengebruik door volwassenen wordt hier gezien als een verantwoordelijkheid van volwassenen zelf. Onder de volwassenen worden ook jong volwassenen verstaan in de leeftijdscategorie vanaf 18 tot 23 jaar (dit zijn onder meer studenten). Hiervoor geldt hetzelfde principe.

Ad 3 Ouderen (65+)

Voor ouderen bestaat een breed spectrum aan gemeentelijke voorzieningen, dat onder invloed van de Wmo in 2007 op gemeentelijk niveau is geïntensiveerd. Gemeenten voorzien in ondersteuning en begeleiding van ouderen die dit nodig hebben, bijvoorbeeld via ontmoetingsactiviteiten in de wijk. Veel ouderen zijn in beeld bij gemeenten en organisaties in de wijk. Daarnaast hebben gemeenten een individuele verantwoordelijkheid rond ouderengezondheidszorg vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg). Ondersteuning en activiteiten richten zich over het algemeen op bewegingsstimulering en het voorkomen van depressies en is veelal intensiever in wijken waarin meer ouderen met gezondheidsachterstanden wonen. Gezien dit brede spectrum aan activiteiten

⁶ Dit betekent niet dat deze leeftijdsgrens strikt is. Bijvoorbeeld ook jongeren ouder dan 18 jaar kunnen beïnvloed worden door een bepaalde aanpak.

gericht op ouderen vanuit de Wmo en Wpg zijn ouderen geen specifieke doelgroep van beleid voor de beleidsvisie verslavingspreventie.

Ad 4 Mensen met een complexe problematiek

Mensen met een complexe problematiek zijn in deze beleidsvisie bijvoorbeeld dak- en thuislozen en/of mensen die in de maatschappelijke opvang verblijven. Dit zijn groepen die door gemeenten ondersteund worden via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Vaak hebben zij al een of meerdere verslavingen en veelal hebben zij ook een chronische psychiatrische problematiek. Deze groep is de doelgroep van beleid in het 'Regionaal Kompas 2008-2013 Zuid Holland Noord: Op volle kracht vooruit'. De maatregelen in het Regionaal Kompas geven een brede dekking en behoeven geen bijstelling.

3.2 Gebruik en effecten van genotmiddelen

Genotmiddelen zijn psycho-actieve stoffen die door mensen worden gebruikt om zich beter te voelen. Veel, zo niet alle, genotmiddelen hebben op termijn een verslavend effect. Er zijn verschillende soorten genotmiddelen. Tabak en alcohol zijn daarbij de meest bekende, samen met koffie en thee (cafeïne). Andere genotmiddelen zijn softdrugs (marihuana, hasj etc.) maar ook harddrugs (heroïne, cocaïne). Recentelijk is een opkomst van het zeer verslavende middel GHB waarneembaar. Daarnaast stijgt de verkoop van energy drinks explosief (toename van 30% per jaar). Verslavingen blijven niet beperkt tot verslavingen door genotmiddelen. Er zijn nog meer zaken waar men verslaafd aan kan raken door het veel te doen. Hierbij valt te denken aan gameverslavingen en gokverslavingen.

Er blijkt samenhang te zijn tussen roken (wekelijks), cannabisgebruik (ooit) en alcoholgebruik (afgelopen maand) bij jongeren tussen de 12 en 16 jaar. Jongeren die in de afgelopen maand alcohol dronken, hebben een bijna 7 keer zo grote kans om te roken en een bijna 9 keer zo grote kans om cannabis te gebruiken als niet-drinkende jongeren (Volksgezondheid Toekomst Verkenning, RIVM, 2010). Er bestaat nog onduidelijkheid over de mate waarin genetische factoren een rol spelen in de ontwikkeling van een verslaving. Ook opvoeding en omgeving speelt hierbij een belangrijke rol. Cijfers geven geen uitsluiting over de precieze verhouding tussen de invloed van genen versus de invloed van opvoeding en omgeving.

Gevolgen van (overmatig) gebruik

Gevolgen van gebruik zijn te onderscheiden in fysieke gevolgen (zowel op de korte als lange termijn) en maatschappelijke gevolgen.

Alcohol heeft duidelijke fysieke gevolgen, te weten effecten op hersenfuncties, op de lever en op de maag. Voorbeeld hiervan is dat als iemand langdurig gemiddeld meer dan 25 glazen alcohol per week drinkt, die persoon het risico loopt op hersenbeschadiging. Het hersenvolume kan bij overmatige drinkers met wel 15% krimpen. Voor jongeren onder de 23 jaar is ieder alcoholgebruik schadelijk, omdat pas op 23-jarige leeftijd de hersenen volledig volgroeid zijn.

Bingedrinking⁷ door jongeren levert, naast lange termijn gevolgen, ook acute gevolgen op:

- Afname van het denkvermogen
- Grotere kans op black-outs en alcoholvergiftiging
- Acute schade aan alle organen die rechtstreeks met de alcohol in aanraking komen
- In korte tijd een stijging van de bloeddruk
- Hartaandoeningen en herseninfarct doordat het bloed minder goed stolt
- Nierfalen door uitdroging van het lichaam

⁷ Bingedrinking wordt omschreven als: zoveel drinken dat het bloedalcoholgehalte tot 0,8 promille stijgt. Dit komt bij mannen neer op 6 glazen in 2 uur en bij vrouwen op 4 glazen in 2 uur. Het effect van stapeling kan echter ook ontstaan als meerdere glazen over langere tijd worden gedronken.

Op de langere termijn heeft overmatig alcoholgebruik ook maatschappelijke gevolgen, bijvoorbeeld omdat jongeren gaan spijbelen, voortijdig hun school verlaten, waardoor ze zich niet optimaal kunnen ontplooiën en eerder een beroep doen op het sociale vangnet. Overmatig alcoholgebruik leidt ook tot meer overlast op straat en kan gevoelens van onveiligheid oproepen bij medeburgers. Een ander gevolg is ook huiselijk geweld dat vaak voorkomt als gevolg van alcoholmisbruik. Dit leidt ook tot een grotere vraag naar maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg. De maatschappelijke kosten van overmatig alcoholgebruik zijn hoog. KPMG heeft berekend dat overmatig alcoholgebruik de Nederlandse maatschappij in 2001 ca. € 2,56 miljard kostte (o.a. voor verslavingszorg, productiviteitsverlies, misdrijven/overtredingen etc.).⁸

Alcoholgebruik in Zuid-Holland Noord

Een aantal kenmerken van alcoholgebruik door jongeren in Zuid-Holland Noord is hieronder op een rijtje gezet⁹:

- In Zuid-Holland Noord is alcoholgebruik door jongeren sinds 2003 van 57% afgenomen tot gemiddeld 47% in 2008. Dit was in 1998 51% (jongeren van 12 – 17 jaar). Deze trend is zichtbaar in alle delen van Zuid-Holland Noord.
- Na een stijging sinds 1998 van 23% naar 35% in 2003 is er na 2003 een sterke afname te zien in het alcoholgebruik onder jongeren in Zuid-Holland Noord van 12-14 jaar van 35% naar 21%. Ditzelfde beeld is zichtbaar bij jongeren van 15-17 jaar, alleen het beeld is minder sterk (resp. 1998 74%, 2003 78%, 2008 72%).
- In Zuid-Holland Noord wordt alcohol voornamelijk geconsumeerd in thuisituaties en in uitgaansgelegenheden. De alcoholconsumptie in sportkantines is relatief laag (voor 16-17 jarigen 13% in sportkantines tegenover 79% in uitgaansgelegenheden en 76% in thuisituaties).
- Jongeren op het VMBO drinken gemiddeld meer en eerder dan jongeren op de HAVO/op het VWO.
- Landelijk is het percentage alcoholdrinkers onder 12-17 jarige leerlingen in het voortgezet onderwijs afgenomen van 58% in 2003 naar 51% in 2007. Deze afname wordt volledig verklaard door de afname onder 12-14 jarige leerlingen. Het percentage alcoholdrinkers onder 15-17 jarigen is gelijk gebleven (Trimbos-instituut, 2007).

Risicofactoren alcoholgebruik

In de literatuur wordt een aantal risicofactoren voor (overmatig) alcoholgebruik genoemd. In bovenstaande is al aangegeven dat het schooltype een invloed heeft. De belangrijkste risicofactoren bij jongeren die over het algemeen worden genoemd, zijn: oplopende leeftijd, autochtone of westers-allochtone etniciteit, positieve houding van ouders ten opzichte van alcoholgebruik en de aanwezigheid in het gezin van een stiefouder of alleenstaande ouder.

4. Preventiepiramide & ambitiebepaling

In het vorige hoofdstuk hebben we inzicht gekregen in het gebruik van genotmiddelen door jongeren en in de schadelijke effecten daarvan. Hieruit blijkt dat alcoholgebruik het meest schadelijk is voor de ontwikkeling van jongeren, met name bij jongeren onder de 16 jaar. Aandacht voor andere genotmiddelen mag niet ontbreken, maar de ambities van het beleid richten zich in eerste instantie,

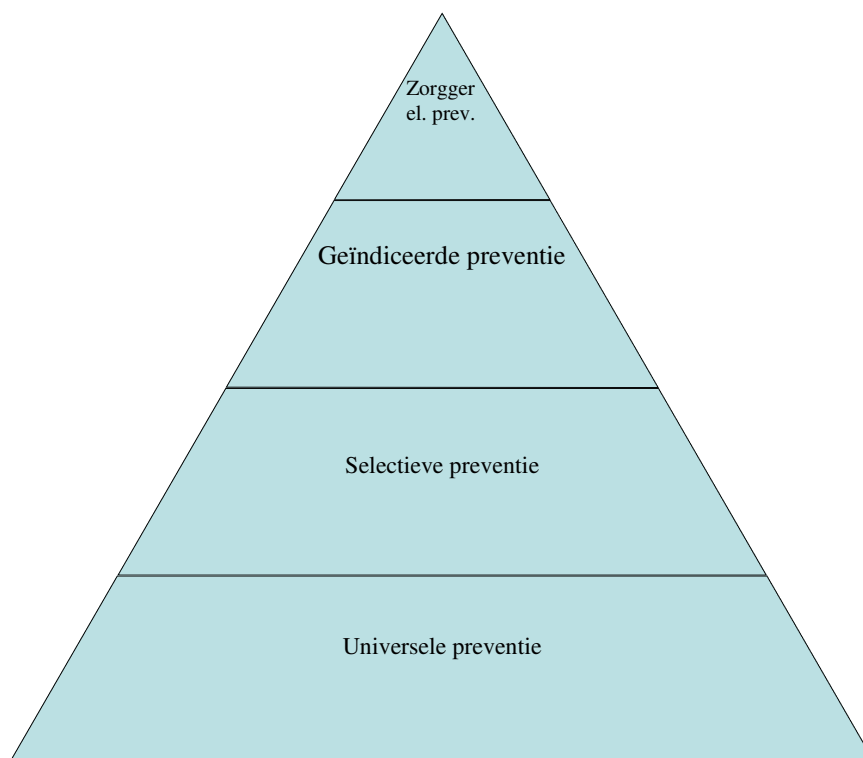
⁸ STAP, 2010, Factsheet 'De maatschappelijke kosten en schade van alcoholgebruik'.

⁹ Cijfers zijn afkomstig uit de Jeugdpeilingen die door de GGD Hollands Midden in 1998, 2003 en 2008 zijn uitgevoerd.

vanuit de doelstelling om gezondheidsachterstanden bij jongeren te voorkomen, op preventie van schadelijk alcoholgebruik.¹⁰

De preventiepiramide

De preventiepiramide is een instrument dat de keuzemogelijkheden voor gemeentelijk beleid weergeeft, omdat het verschillende vormen van preventie onderscheidt. De piramide wordt hieronder uitgelegd voor het onderwerp alcohol en jongeren.

Universele preventie vindt plaats als alcoholgebruik door alle jongeren, met name jongeren onder de 16 jaar, ontmoedigd wordt. Het universele karakter van de preventie moet ertoe leiden dat zoveel mogelijk jongeren bereikt worden en zich bewust worden van de gevolgen van bijvoorbeeld alcoholgebruik. Dit kan bijvoorbeeld door het geven van voorlichting op scholen, maar ook door het beperken van de fysieke beschikbaarheid van alcohol. Preventie is universeel als er geen onderscheid

¹⁰ RIVM,2009, Van Amsterdam et al.. Ranking van drugs, p.87. Alleen het drug 'crack' is schadelijker.

gemaakt wordt in het type jongeren dat bereikt wordt (onderzoek laat zien dat als er wel specifieke aandacht is voor bepaalde groepen jongeren dat dit niet leidt tot bewustwording maar tot een averechts effect omdat jongeren juist nieuwsgierig worden).

Dit gebeurt wel als er sprake is van selectieve preventie. Dan richten instrumenten zich op specifieke groepen jongeren, bijvoorbeeld jongeren waarbij een of meer risicofactoren (zie hierboven) aanwezig zijn. Beleid gericht op verschillende leeftijdsgroepen leidt niet automatisch tot selectieve preventie: als beleid zich richt op alle jongeren van 15 en 16 dan spreken we over universele preventie voor die leeftijdscategorie.

Geïndiceerde preventie vindt plaats als er sprake is van een hoog risico op een bepaalde ziekte, zoals een alcoholverslaving, of waar er al sprake is van problematisch drinken, maar waar nog geen verslaving aanwezig is. De (figuurlijke) 'indicatie' houdt dan in dat een jongere aanspraak kan maken op hulp (ofwel zorg) die vergoed wordt in een (aanvullende) de zorgverzekering en is bedoeld om ernstigere gezondheidsschade te voorkomen. Wanneer er sprake is van een hoog risico wordt bepaald door de rijksoverheid die aangeeft wanneer er recht is op (preventieve) behandeling uit de Zorgverzekeringswet. Dit gebeurt veelal door middel van het invullen van een vragenlijst.

Er is sprake van zorggerelateerde preventie als zorgverlening plaatsvindt bij iemand die al een aandoening heeft en is preventie die gericht is op het voorkomen van complicaties, het verergeren van de ziekte en het voorkomen van verdere beperkingen in bijv. de mobiliteit. Dus ook bijvoorbeeld het voorkomen van de ontwikkeling van ernstige psychiatrische problematiek door een alcoholverslaving.

Wpg en Zorverzekeringswet

In de Wpg en in de Zorgverzekeringswet is geregeld dat universele en selectieve preventie gemeentelijke taken zijn en dat geïndiceerde en zorggerelateerde preventie een verantwoordelijkheid zijn van zorgverzekeraars, uitgevoerd door zorgverleners.

Het voorkomen van schadelijk alcoholgebruik door jongeren, onderwerp van deze beleidsvisie, beperkt zich daarom tot universele en selectieve preventie. Echter, het is lastig een duidelijk onderscheid te maken tussen selectieve en geïndiceerde preventie, er is hier sprake van een grijs gebied. Later in deze beleidsvisie, waar we spreken over de pijlers rond alcoholgebruik, zullen we nog op dit onderscheid terugkomen.

Hieronder worden twee ambities geformuleerd, een gericht op universele preventie, de tweede gericht op selectieve preventie. In de volgende hoofdstukken worden deze uitgewerkt en van acties voorzien.

Ambitie 1: verminderen alcoholgebruik onder de 16 jaar

Op het gebied van universele preventie heeft de regio Zuid-Holland Noord de ambitie om alcoholgebruik onder de 16 jaar zoveel mogelijk te voorkomen. Immers, alcoholgebruik onder de 16 leidt tot meer hersenschade dan bijvoorbeeld alcoholgebruik tussen de 16 en 18 jaar.

Het huidige (landelijk en regionaal) beleid heeft ertoe geleid dat er sinds 2003 een daling zichtbaar is in het aantal jongeren in Zuid-Holland Noord onder de 16 dat alcohol gebruikt (voor 12-13 jarigen was dit in 2003 27% en in 2008 14 %, voor 14-15 jarigen was dit in 2003 57 % en in 2008 45 %). De regio Zuid-Holland Noord wil deze daling door laten zetten:

Ambitie 1: het percentage jongeren onder de 16 in Zuid Holland Noord dat alcohol gebruikt daalt de komende jaren verder. In 2015 is dit percentage voor jongeren van 12 en 13 jaar naar 10 % en voor jongeren van 14 en 15 jaar naar 40 %.^{11,12}

¹¹ Cijfers zijn gebaseerd op de Jongerenpeiling die iedere vijf jaar door de GGD wordt uitgevoerd. De volgende peiling wordt in 2013 uitgevoerd.

¹² Het is zinvol om de ambities uit het werkplan van het Bestuurlijk Overleg Alcohol en de ambities uit deze beleidsvisie op elkaar af te stemmen, bij voorkeur gelijkkluidend te laten zijn. Dit leidt tot algemene ambities waar in de gehele regio overeenstemming over bestaat.

Ambitie 2: voorkomen overmatig alcoholgebruik tussen de 16 en 18 jaar

Op het gebied van selectieve preventie wil de regio Zuid-Holland Noord voorkomen dat jongeren die wettelijk wel alcohol mogen drinken, hier onverantwoord mee omgaan. Dit om de ontwikkeling van verslaving zoveel mogelijk te beperken, alsook om gezondheidsschade (die immers ook in deze leeftijdscategorie nog voorkomt) zoveel mogelijk te voorkomen. De maatstaf voor overmatig alcoholgebruik voor jongeren tussen de 16 en 18 jaar ligt lager dan de norm voor alcoholgebruik door volwassenen. Voor volwassenen zijn deze normen (www.stap.nl):

- maximaal twee standaardglazen per dag voor een vrouw
- maximaal drie standaardglazen per dag voor een man
- minimaal twee dagen per week geen alcohol drinken (om het gevaar van de gewoonte in voorkomen)
- niet drinken bij vermoeidheid of als reactie op spanningen/persoonlijke problemen

Cijfers laten ook voor oudere jongeren een daling in alcoholgebruik sinds 2003 zien (van 78% naar 72% in 2008). De vraag is echter in hoeverre ook overmatig alcoholgebruik bij deze groep is gedaald. Er is een stijging te zien in het gemiddeld aantal glazen dat door jongeren tussen de 15 en 17 per week wordt gedronken in Zuid-Holland Noord (resp. 1996 5,0 – 2003 6,0 – 2008 8,8). Van belang is in ieder geval om dit gemiddeld aantal glazen per week terug te dringen en deze stijgende trend om te buigen in een neerwaartse. Uiteindelijk zal dit ook leiden tot minder alcoholgebruik over het algemeen in deze leeftijdscategorie.

Ambitie 2: In 2015 is het gemiddeld aantal glazen dat jongeren tussen de 15 en 17 drinken in Zuid-Holland Noord afgenomen naar 5,0 glazen gemiddeld per week.¹³

Samenvattend zal het beleid zich richten op twee doelgroepen jongeren, te weten de jongeren onder de 16 en de jongeren van 16 tot 18 jaar. De regio Zuid-Holland Noord richt zich voor deze twee groepen op respectievelijk universele en selectieve preventie. Andere vormen van preventie zijn de verantwoordelijkheid van andere actoren, echter een goede afstemming met hen is belangrijk. Zoals al beschreven, is de gezondheidsschade voor andere doelgroepen in verhouding tot de gezondheidsschade bij jongeren minder. Ook ziet de regio Zuid-Holland Noord het als verantwoordelijkheid van volwassen inwoners zelf om niet overmatig alcohol te gebruiken, wat aansluit bij de lijn die de rijksoverheid kiest. Daarnaast zijn er voor volwassenen en ouderen voldoende voorzieningen om in te grijpen als het alcoholgebruik overmatig dreigt te worden (bijv. via de Wmo of via de Zorgverzekeringswet).

Het beleid zal zich met name richten op alcoholgebruik, maar waar aangesloten kan worden bij beleid rond alcohol, zal ook het voorkomen van schade door andere genotmiddelen en verslavende zaken onderwerp van het beleid zijn.

¹³ Bron: Scholierenpeiling Trimbosinstituut (cijfers 2003) en GGD Jongerenpeiling (cijfers 2008)

DEEL 2: INTEGRALE BELEIDSAGENDA

5. Integraal beleid: de vier pijlers

Om de gestelde ambities te kunnen bereiken is het van belang deze te vertalen in concrete beleidsdoelstellingen. Deze doelstellingen richten zich op verschillende beleidssectoren om uiteindelijk tot integraal beleid te komen. De afstemming van activiteiten op verschillende terreinen leidt immers tot een effectiever beleid (VTV, 2010). Bijvoorbeeld: voorlichting geven aan ouders en jongeren over alcoholgebruik leidt tot betere resultaten als er ook minder alcohol voor jongeren beschikbaar is (zoals op schoolfeesten of op sportverenigingen). Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de raakvlakken met andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, jeugd/jeugdzorg en sport, economie/horeca. Van belang is ook de continuïteit in de activiteiten die op de verschillende beleidsterreinen worden uitgevoerd.

De integraliteit van beleid wordt weergegeven via vier pijlers waarin de diverse doelstellingen vervat zijn:¹⁴

1. Voorlichting, bewustwording en educatie

Door het geven van voldoende voorlichting en educatie over de gevolgen van (overmatig) alcoholgebruik wordt de bewustwording hierover vergroot. Voorlichting en educatie richten zich bij voorkeur ook op de omgeving van jongeren. Hierbij wordt voornamelijk gedacht aan de voorbeeldfunctie die ouders van jongeren hebben. Ouders beïnvloeden het gedrag van kinderen door hun eigen drinkgedrag en door de opvoeding, waaronder het stellen van grenzen. Ook scholen spelen een belangrijke rol omdat jongeren op scholen bij elkaar komen (belangrijke vindplaats van jongeren) en op school gezamenlijk geïnformeerd kunnen worden. Maatschappelijke en fysieke gevolgen van alcoholmisbruik dienen hierin aandacht te krijgen (zie paragraaf 3). De aanpak van VWS in de landelijke nota gezondheidsbeleid Gezondheid Dichtbij uit mei 2011 focust zich op deze pijler (p. 25).¹⁵

2. Inrichting van de omgeving

Bij de inrichting van de omgeving gaat het om het beperken van de fysieke beschikbaarheid van alcohol. Op deze manier worden jongeren minder in de verleiding gebracht om alcohol te gebruiken (omdat alcohol minder dichtbij verkrijgbaar is). Beleidsterreinen die hierbij betrokken zijn, zijn ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen), sport (alcoholgebruik op sportverenigingen), evenementen etc.

3. Regelgeving en handhaving

Op basis van de Drank- en Horecawet hebben gemeenten de mogelijkheid om de landelijke regels voor alcoholverkoop en -verstrekking aan te vullen. Dit gebeurt in de lokale Drank- en Horecaverunning. In feite gaat het hier ook om regulering om zo de beschikbaarheid van alcohol te beperken.

Daarnaast kunnen gemeenten in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) beperkingen stellen aan het gebruik van alcohol in de openbare ruimte (bijvoorbeeld het aanwijzen van gebieden waarin het nuttigen van alcohol verboden wordt, ofwel waar het verboden is alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben). Openings- en sluitingstijden zijn ook een vorm van regelgeving waarmee de gemeente kan

¹⁴ De indeling in aandachtsgebieden is ontleend aan de Handreiking Gezonde Gemeente van het landelijke Loket Gezond Leven, www.loketgezondleven.nl.

¹⁵ Dit betekent overigens niet dat er in de landelijke nota gezondheidsbeleid geen aandacht wordt besteed aan de andere pijlers.

sturen op alcoholgebruik, zij het op een meer indirecte manier (omdat niet alleen alcoholgebruik ontmoedigd wordt, maar ook andere consumpties).

Voldoende handhaving op de regels uit de Drank- en Horecaverordening en uit de APV zijn van belang om de regelgeving effectief te laten zijn. Ook al gaat van het alleen stellen van regels al een preventief effect uit, dit zal echter geringer dan wanneer regelgeving gecombineerd wordt met handhaving.

Bij de stap Regelgeving en Handhaving spelen Gemeentelijke Opsporingsambtenaren (GOA's), Politie, OM, Bureau Halt en de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) een belangrijke rol. Tot slot is er een overlap met de inrichting van de omgeving waar het gaat om het op basis van regelgeving toestaan van de vestiging van bijvoorbeeld cafés of snackbars. Ook kan gekeken worden naar de mogelijkheden voor samenwerking met andere bedrijven die alcohol verkopen, zoals supermarkten en slijterijen (bijv. inzet van leeftijdscontrolesystemen).

4. Signalering, advies en ondersteuning

Als alcoholgebruik overmatig wordt is het van belang voldoende aanbod te hebben om hier iets aan te doen. In eerste instantie is het vroeg signaleren van overmatig gebruik belangrijk: er moet kennis en oog zijn voor de signalen die duiden op overmatig alcoholgebruik. Dit kan gebeuren door verschillende instanties zoals Jeugdzorg, maatschappelijk werk, scholen, huisartsen etc. Als er sprake is van een hoog risico is er sprake van geïndiceerde preventie, waarbij er veelal een taak ligt voor de eerstelijnsgezondheidszorg. Hierbij kan ook gekeken worden naar de samenwerking met zorgverzekeraars.

Pijlers 1 en 2 hebben tot doel om (overmatig) alcoholgebruik bij jongeren te voorkomen en jongeren niet in de verleiding te brengen. Pijler 3 heeft tot doel om alcoholgebruik te beperken en schade door alcoholgebruik te voorkomen. Pijler 4 heeft tot doel om bij schadelijk alcoholgebruik dit te signaleren en goede ondersteuning te bieden om het gebruik terug te dringen.

Tabel met beleidsdoelstellingen

De in paragraaf 3 beschreven ambities kunnen ingevuld worden voor de verschillende pijlers. Hieronder is dit gedaan in tabelvorm. Hierbij zijn elementen uit bovenstaande paragrafen (risicofactoren, effectiviteit van alle pijlers gezamenlijk, beperkingen gebruik andere genotmiddelen etc.) samengevoegd. Basis blijven echter de twee ambities die geformuleerd zijn en de indeling in pijlers zoals die beschreven is.

Pijler	Ambitie 1 (universele preventie: verdere daling % jongeren onder de 16 dat alcohol gebruikt)	Ambitie 2 (selectieve preventie: stabilisering aantal jongeren tussen de 16 en de 18 dat overmatig alcohol gebruikt)	Beleidssterreinen
1. Voorlichting, bewustwording en educatie	Alle jongeren onder de 16 jaar en hun ouders krijgen voorlichting en educatie over de schadelijke effecten van alcoholgebruik op jonge leeftijd en over de regelgeving omtrent alcoholgebruik. Zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande voorlichtingsactiviteiten.	Doelstelling gelijk aan ambitie 1. In wijken waar veel jongeren met een hoog risico (lage sociaal-economische status) wonen, wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om voorlichting en educatie daar te intensiveren.	Jeugd (& hun ouders) Onderwijs Gezondheidsbeleid
	Ouders krijgen ondersteuning bij het stellen van grenzen (onderdeel van de algemene opvoedingsvaardigheden) als zij dit nodig hebben. Aandacht wordt besteed aan de voorbeeldfunctie van ouders. Ook hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande voorzieningen.		Jeugd Maatschappelijke ondersteuning
	Doelstellingen gelden ook voor andere genotmiddelen en zaken die verslavend kunnen werken (gamen, gokken). Hiervoor wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande activiteiten.		Jeugd Onderwijs Gezondheidsbeleid Maatschappelijke ondersteuning

2. Inrichting van de omgeving	Op plaatsen waar jongeren onder de 16 jaar in aanraking met alcohol kunnen komen, worden maatregelen getroffen om de beschikbaarheid/verkrijgbaarheid van alcohol zoveel mogelijk te verminderen. Mogelijke 'vindplaatsen' van alcohol zijn: sportverenigingen, jongerencentra, buurthuizen, scholen/schoolfeesten, snackbars.	Op plaatsen waar jongeren tussen de 16 en de 18 in aanraking kunnen komen met alcohol, worden maatregelen getroffen om gebruik zoveel mogelijk te ontmoedigen, bij voorkeur via het niet verstrekken van alcohol. Mogelijke 'vindplaatsen': zie bij ambitie 1.	Sport Jeugd/jongerenwerk Onderwijs Ruimtelijke Ordening (bestemmingsplannen) Economie/horeca
	Waar gewerkt wordt aan het verminderen van de 'vindplaatsen' van alcohol, wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om de beschikbaarheid/verkrijgbaarheid van andere genotmiddelen te beperken. Aangesloten wordt bij de acties die specifiek voor alcohol worden ingezet.		Economie
3. Regelgeving en handhaving	Het aanpassen/opstellen van gemeentelijke regelgeving waarin invloed uitgeoefend kan worden op jongeren onder de 16 jaar om alcoholgebruik te voorkomen. Basis hiervoor zijn met name de APV en de gemeentelijke Drank- en Horecaverordening (hieronder valt ook vergunningverlening)	Naast het aanpassen van regelgeving om alcoholgebruik in het algemeen te voorkomen, wordt ook gekeken naar mogelijkheden om het gebruik van sterke drank door jongeren tussen de 16 en 18 te ontmoedigen.	Veiligheid & Openbare Orde Juridische Zaken
	Versterking handhaving op alcoholgebruik onder de 16 jaar op basis van de bestaande en/of toekomstige regelgeving.	Versterking handhaving op overmatig alcoholgebruik door jongeren tussen de 16 en 18 jaar op basis van bestaande en/of toekomstige regelgeving.	Handhaving (GOA's) PolitieBureau Halt
	Inzichtelijk wordt gemaakt welke mogelijkheden voor regelgeving en handhaving er voor gemeenten zijn op het gebied van andere genotmiddelen. Specifiek wordt gekeken naar mogelijkheden en komende beleidswijzigingen rond softdrugsgebruik (coffeeshops)		Economie Handhaving (GOA's) Politie
4. Signalering, advies en ondersteuning	Voldoende deskundigheid bij professionals om alcoholgebruik bij jongeren onder de 16 en om overmatig alcoholgebruik bij jongeren tussen de 16 en de 18 te signaleren en hier actie op te ondernemen (bijv. waar nodig door kunnen verwijzen naar de juiste behandelaar).		Gezondheid Maatschappelijke Ondersteuning Verslavingszorg Eerstelijns gezondheidszorg
	Voldoende ondersteuning door professionals om overmatig alcoholgebruik bij ouders en andere volwassenen te signaleren en hier actie op te ondernemen.		Gezondheid Maatschappelijke Ondersteuning Verslavingszorg Eerstelijns gezondheidszorg

6. Uitvoeringsagenda

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het beleid op de vier pijlers omgezet wordt in concrete acties. Deze acties vormen gezamenlijk de uitvoeringsagenda voor de komende jaren op het gebied van verslavingspreventie. De uitvoeringsagenda bestaat uit een aantal acties die of algemeen van aard zijn, ofwel specifiek dienen ter uitvoering van een van de benoemde pijlers.

1. Regionaal en lokaal beleid en de vier pijlers

Zoals in hoofdstuk 1 en het werkplan van het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging is aangegeven, beperkt veel alcoholproblematiek zich niet tot de gemeentegrenzen. Er is sprake van een zgn. waterbedeffect, maar ook bij alcoholmisbruik in het verkeer, bij grootschalige evenementen, 'uitgaansmigratie' naar andere gemeenten. Integrale regionale samenwerking is daarom gewenst en

leidt tot meer effectiviteit. Daarnaast geven gemeenten aan behoefte te hebben aan informatie-uitwisseling.

Uniformiteit en gezamenlijkheid leidt tot minder regionale verschillen en tot een eenduidige en heldere boodschap op het gebied van alcoholgebruik door jongeren. Het Bestuurlijk Overleg Alcohol heeft een belangrijke taak in het uitdragen van deze algemene boodschap. De regionale aandacht voor alcohol wordt opgenomen in de regionale nota volksgezondheid waar op het moment van schrijven aan gewerkt wordt. Op deze manier wordt overeenstemming en draagvlak voor een regionale aanpak bevestigd.

Uniformiteit in dit beleid leidt tot nog meer effectiviteit, omdat dezelfde regels gelden en er geen verschillen tussen gemeenten bestaan (dus bijv. dat de verkrijgbaarheid van alcohol door jongeren op dezelfde manier beperkt wordt). Een voorbeeld van een dergelijke integrale aanpak op zowel regionaal als lokaal niveau is de aanpak in de regio Eindhoven onder de titel 'Laat je niet flessen' (www.ljnf.nl).

Het BOA heeft een belangrijke taak waar het gaat om het creëren van publiek en bestuurlijk draagvlak voor een integrale aanpak van (overmatig) alcoholgebruik door jongeren.

ACTIE 1: Het BOA en haar leden dragen de uniforme regionale boodschap van een gezamenlijk alcoholmatigingsbeleid actief uit en stimuleert gemeenten en instellingen om zich bij deze uniforme boodschap aan te sluiten.

Naast het BOA is er een aantal regionale organisaties actief die allen een eigen bijdrage leveren aan het alcoholmatigingsbeleid. Voorbeelden hiervan zijn de GGD Hollands Midden, de Politie Hollands Midden, het Openbaar Ministerie, Bureau Halt en Brijder Verslavingszorg. Ook scholen, voornamelijk middelbare scholen en ROC's, hebben een regionale functie. Naar de activiteiten van deze instellingen wordt waar nodig in deze beleidsvisie verwezen. Zij leveren immers door hun activiteiten ook een bijdrage aan de uitvoering van het beleid.

De regionale samenwerking is alleen effectief als ook individuele gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen en actief beleid voeren om het alcoholgebruik bij jongeren te beperken. Lokale verantwoordelijkheden zijn onder meer: ruimtelijke ordening, subsidiëring van instellingen, regelgeving rond paracommerciële organisaties, deskundigheidsbevordering van professionals, de Drank- en Horecaverordening. Gemeenten hebben via onder andere hun veiligheidsbeleid, lokale gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, Wmo-beleid, ruimtelijke ordening van het rijk eigen verantwoordelijkheden gekregen. Het is van belang, dat waar het gaat om alcoholmatigingsbeleid, gemeenten vanuit hun eigen verantwoordelijkheden dezelfde keuzes maken op deze diverse terreinen. Gemeenten leggen daarbij wel hun eigen accenten omdat er duidelijk sprake is van een lokale dynamiek. De manier waarop individuele gemeenten de activiteiten invulling geven bepalen zij ook zelf.

Deze beleidsvisie geeft aan wat er op regionaal niveau gaat gebeuren om alcoholgebruik te beperken, maar geeft tevens aan wat er in individuele gemeenten in Zuid-Holland Noord moet gebeuren om het totale beleid effectief te laten zijn.

ACTIE 2: Gemeenten in Zuid-Holland Noord leggen hun beleid op het gebied van alcoholmatiging uiterlijk in 2013 in beleid vast. Basis voor dit beleid is deze regionale beleidsvisie waarin aangegeven wordt welke uniforme lokale acties ondernomen dienen te worden om het alcoholmatigingsbeleid effectief te laten zijn, waarbij ook rekening gehouden wordt met lokaal maatwerk. Het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging speelt een cruciale rol in de naleving van deze afspraken door gemeenten door te monitoren wat de voortgang in gemeenten is.

Beleid op de vier pijlers: uitvoeringsagenda

In hoofdsuk 5 vier pijlers, ofwel aandachtsgebieden beschreven. Een gezamenlijke inzet, dus zowel op regionaal niveau als op lokaal niveau, op de vier pijlers leidt tot een integrale aanpak met als doel het voorkomen van alcoholgebruik tot 16 jaar en verminderen van alcoholgebruik bij jongeren tot 18 jaar.

De vier pijlers zijn de volgende:

1. Voorlichting, bewustwording en educatie
2. Inrichting van de omgeving
3. Regelgeving en handhaving
4. Signalering, advies en ondersteuning

Per pijler wordt in de volgende hoofdstukken het concrete beleid beschreven. Dit gebeurt aan de hand van de volgende aspecten:

1. Activiteiten op regionaal niveau
2. Uitvoering op lokaal niveau
3. Relatie met projecten uit het BOA¹⁶

In de hoofdstukken 7 en 8 wordt ingegaan op enkele algemene aspecten, zoals financiën, jongerenparticipatie, communicatie, monitoring en evaluatie.

7. Uitvoeringsagenda bij de pijler ‘Voorlichting, bewustwording en educatie’

7.1 Activiteiten op regionaal niveau

Activiteiten op het gebied van voorlichting, bewustwording en educatie voor jongeren en hun omgeving zijn van groot belang omdat daarmee voorkomen wordt dat jongeren (overmatig) alcohol drinken. Daarnaast moet er voldoende aandacht zijn voor diverse onderwerpen: kennis over de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik (onder de 16 jaar) (voorlichting) en handvatten hoe om te gaan met de verleiding om alcohol te drinken (educatie). Dit geldt ook voor het gebruik van andere genotmiddelen, zoals (soft)drugs, energy drinks of andere verslavende zaken zoals gamen en gokken. Voor deze onderwerpen wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de voorlichtingsactiviteiten over alcohol. Hieronder wordt aangegeven waar deze activiteiten aan moet voldoen om zo effectief mogelijk te zijn.

Meer aandacht voor weerbaarheid

In de landelijke preventienota Gezondheid Dichtbij (Ministerie van VWS, mei 2011) wordt een belangrijke rol toebedeeld aan het weerbaar maken van jongeren. Jongeren moeten geholpen worden om verleidingen van alcohol, maar ook van andere genotmiddelen en verslavende zaken te weerstaan. Voorlichting richt zich dan, naast informatie over schadelijke effecten, ook meer op bewustwording van manieren waarop jongeren ‘nee’ kunnen zeggen tegen bijvoorbeeld alcohol. Dit vergt een nieuwe focus van de voorlichtingsactiviteiten die de afgelopen jaren zijn gehouden, en dus een verandering van de inrichting van die activiteiten.

Scholen als belangrijkste vindplaats

Scholen spelen een belangrijke rol in het leven van jongeren: in principe gaan alle jongeren naar school. Door in ieder geval op alle middelbare scholen en ROC's in de regio Zuid-Holland Noord activiteiten te houden worden alle jongeren in de regio bereikt. Van belang is ook om te kijken naar de rol die basisscholen spelen in deze pijler. Via scholen kunnen ook gemakkelijk ouders betrokken worden in de activiteiten (vanuit hun rol als ‘grenzensteller’ en vanuit hun voorbeeldfunctie).

¹⁶ In het werkplan van het BOA is een aantal thema's opgenomen dat specifieke aandacht verdient waarover handreikingen in de maak zijn. De projecten zijn allen eind 2009/begin 2010 gestart en hebben op het moment van schrijven van deze beleidsvisie nog niet allemaal tot een handreiking geleid. Gemeenten gebruiken de handreikingen om alcoholmatigingsbeleid vorm te geven.

Onderzoek van de Universiteit Utrecht laat zien dat een voorlichting op middelbare scholen effectief is als deze zich zowel richt op de jongeren als op de ouders, die geholpen worden bij het stellen van grenzen en als de activiteiten meerdere jaren herhaald worden. Van belang is ook dat tijdig wordt begonnen met de voorlichting over alcohol, bij voorkeur al op het basisonderwijs.

Veel middelbare scholen en ROC's besteden in hun reglementen al aandacht aan de beschikbaarheid van alcohol op bijv. schoolfeesten. Ook met de scholen die dit nog niet gedaan hebben, kunnen dergelijke afspraken gemaakt worden (zie pijler 2).

Het is ook belangrijk om niet alleen op scholen, maar ook op andere vindplaatsen van jongeren voorlichtingsactiviteiten te organiseren, zodat jongeren op meerdere plaatsen de boodschap horen. Daarbij gaat het met name om contacten met jongerenwerk, sportverenigingen etc. Afstemming van de boodschap (uniformiteit) is hierbij essentieel.

Samenvattend kan de volgende actie geformuleerd worden:

ACTIE 3: Op alle middelbare scholen en ROC's in de regio Zuid-Holland Noord worden voorlichtingsactiviteiten gehouden waarbij niet alleen de jongeren betrokken wordt maar ook de ouders en waarbij aandacht is voor de gevaren van alcoholgebruik (en andere verslavende zaken) en er steeds meer aandacht is voor weerbaarheid in het algemeen.

7.2 Uitvoering op lokaal niveau

Kernboodschap in het beleid van individuele gemeenten is het zoeken naar aansluiting bij andere activiteiten.

Op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdbeleid en Onderwijs worden afspraken gemaakt met partners die de keuze van jongeren om te drinken beïnvloeden. Dit zijn onder andere maatschappelijk werkers die bij gezinnen thuis komen, medewerkers van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's), de JeugdPreventie Teams die in verschillende gemeenten actief zijn, organisaties die opvoedingsondersteuning geven. Dit kan door het maken van een analyse van de activiteiten waarin hulpverleners in contact komen met jongeren en/of hun ouders (dit kan ook via websites, bijvoorbeeld via het virtueel CJG, [www.cjg\(gemeente\).nl](http://www.cjg(gemeente).nl) of voor de jongeren: www.hoezitdat.info). Op die momenten is het van belang dat de professionals ook het onderwerp alcohol bij jongeren zelf of bij hun ouders (voorbeeldfunctie) onder de aandacht brengen, zodat zij niet alleen via de school gewezen worden op de schadelijke effecten van alcohol. Ook het stellen van grenzen en ondersteuning hierbij is een aandachtspunt. Aandacht voor alcohol wordt geborgd in subsidieafspraken met uitvoerende instellingen.

Voorwaarde voor een goede uitvoering van dit beleid is dat professionals (hulpverleners etc.) zelf ook voldoende kennis hebben van de gevolgen van alcoholgebruik en voldoende de signalen die overmatig alcoholgebruik bij ouders of bij jongeren herkennen om hier goed op in te spelen. Hierop wordt nog ingegaan bij de beschrijving van beleid bij de pijler vier: 'Signalering, advies en ondersteuning'.

ACTIE 4: Gemeenten brengen in kaart waar professionals in contact komen met jongeren en hun ouders waar ook voorlichting, bewustwording en educatie rond alcohol en genotmiddelen plaats kan vinden en leggen de aandacht voor voorlichting, bewustwording en educatie rond dit onderwerp zoveel mogelijk via subsidiëring vast.

7.3 Handreikingen uit het BOA

Voor de pijler 'Voorlichting, bewustwording en educatie' ligt er een relatie met het project 'Ondersteuning van ouders: achter de voordeur'. De handreiking biedt een overzicht van kansrijke

projecten waarbij ouders een centrale of belangrijke rol spelen. De voorbeeldprojecten komen zowel uit gemeenten uit de regio Zuid-Holland Noord, maar ook uit andere gemeenten in den lande. In de handreiking wordt daarnaast de rol van ouders meer uitgebreid beschreven, met specifieke aandacht voor de voorbeeldfunctie van ouders. Benadrukt wordt dat gemeenten voor de benadering van ouders goed moeten kijken de lokale situatie, meer concreet bijvoorbeeld naar het type ouders dat men wil bereiken.

8. Uitvoeringsagenda bij de pijler ‘Inrichting van de omgeving’

Bij deze pijler zijn de plaatsen van belang waar jongeren alcohol kunnen verkrijgen, kopen en/of consumeren. Het gaat om deze vindplaatsen:

- Scholen
- (Sport)verenigingen
- Evenementen
- Verkooppunten van alcohol, waaronder:
  - Supermarkten & slijterijen
  - Horecagelegenheden
- Thuis
- Hokken en keten

Voor al deze vindplaatsen wordt hieronder kort beschreven welke instrumenten gemeenten inzetten om de beschikbaarheid van alcohol te verminderen. In sommige gevallen gaat het om het instrument regelgeving, hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.

8.1 Activiteiten op regionaal niveau

Scholen

Zoals al in de vorige paragraaf is beschreven hebben middelbare scholen en ROC's een regionale functie. Het BOA heeft een belangrijke voortrekkersrol waar het gaat om het leggen van contact met scholen om het gesprek te voeren over de beschikbaarheid van alcohol op bijv. schoolfeesten. Dit alleen voor zover er niet al afspraken hierover gemaakt zijn. Zoals al eerder vermeld kan het BOA ook aan uitvoerende instellingen vragen dit soort taken op zich te nemen.

ACTIE 5: Het BOA maakt, voor zover dit nog niet is gebeurd, afspraken met scholen in de regio Zuid-Holland Noord over hoe zij omgaan met alcohol en andere verslavende middelen en de aandacht die ze daaraan besteden (bijv. in de kantine, op schoolfeesten), met als doel de verkrijgbaarheid van alcohol en andere verslavende middelen zoveel mogelijk te beperken.

8.2 Uitvoering op lokaal niveau

(Sport)verenigingen

Verenigingen zijn verplicht om een bestuursreglement te hebben waarin schenktijden worden bepaald die voor het publiek duidelijk moeten zijn. Daarmee kan voorkomen worden dat er alcohol wordt geschonken op tijden dat er veel jeugd aanwezig is (bijv. tijdens wedstrijden, jeugdavonden, toernooien). Gemeenten worden geacht de aanwezigheid en inhoud van bestuursreglementen te toetsen.

Daarnaast bestaan er vaak subsidierelaties tussen gemeente en verenigingen. In de subsidievoorwaarden wordt aandacht voor gezondheid en, dus de beperkte beschikbaarheid van

alcohol, opgenomen. Dit kan uitgebreid worden met eisen rond het niet verkopen/schenken van alcohol aan jongeren (vergelijkbaar met de bestuursreglementen).

Veel gemeenten kennen een Nota Paracommercie, veelal gericht op het voorkomen van oneerlijke concurrentie tussen verenigingen (zonder winsttoogmerk) en horecaondernemingen (met winsttoogmerk). De nota bevat over het algemeen richtlijnen voor de exploitatie van kantines in verenigingen. De beschikbaarheid van alcohol voor jongeren wordt via deze Nota Paracommercie beperkt door in de nota aandacht te schenken aan het gezondheidsaspect. Tot slot kan een convenant afgesloten worden met (sport)verenigingen. Dit is bijvoorbeeld in de Gooi-en Vechtstreek gebeurd. Dit geeft een krachtige signaal af dat ook (sport)verenigingen zich verantwoordelijk voelen voor de jongeren die bij hen komen. Bekeken moet worden of dit op lokaal niveau of op regionaal niveau moet plaatsvinden: er zijn veel kleine (sport)verenigingen met een lokale uitstraling maar ook grotere (sport)verenigingen met een regionale functie.

Een combinatie van de vier hierboven genoemde instrumenten leidt tot het meest uniforme en effectieve beleid op het gebied van de beperking van alcohol op (sport)verenigingen. Overleg met verenigingen is op dit punt zeker noodzakelijk, waarbij de belangen van verenigingen in het gesprek meegenomen moeten worden (bijv. inkomsten uit baromzet).

ACTIE 6: Gemeenten zetten een combinatie van instrumenten (Nota Paracommercie, bestuursreglement, subsidievoorwaarden, convenant) in om de beschikbaarheid van alcohol op (sport)verenigingen voor jongeren te beperken. Overleg met sportverenigingen is hierbij essentieel om tot goede resultaten te komen.

Evenementen

Binnen het evenementenbeleid besteden gemeenten aandacht aan het gezondheidsaspect en zij houden hier rekening mee. Elementen hierin zijn het aantal tappunten ('bijzondere omstandigheid, art 35 Drank- en Horecawet) en de openingstijden van tappunten en horecagelegenheden. Een rol van betekenis speelt daarin ook de grootte van het evenement en daarmee de economische betekenis van het evenement voor stad. De Veiligheidsregio heeft in de stroomlijning van veiligheid rond evenementen aangegeven ook aandacht te willen besteden aan advisering over alcohol.

ACTIE 7: In het gemeentelijke evenementenbeleid is aandacht voor het onderwerp alcohol & jongeren en wordt aangegeven hoe de gemeente hiermee om wil gaan. Zo mogelijk worden instrumenten (aantal tappunten en openingstijden) door gemeenten in overleg met organisatoren van evenementen ingezet (bijv. opnemen in evenementenvergunning).

Verkooppunten van alcohol

Momenteel kunnen alleen ondernemers beboet worden als zij alcoholverkoop aan 16-minners toestaan. De verwachting is dat per 1 januari 2012 wettelijk bepaald wordt dat ook jongeren zelf een boete kunnen krijgen als zij onder de 16 alcohol kopen of in het bezit zijn van alcohol. Dit komt door de ophanden zijnde wijziging van de Drank- en Horecawet (zie paragraaf 4.1).

Supermarkten, slijterijen

Op basis van de Drank- en Horecawet is het voor bedrijven die alcohol verkopen (supermarkten, horecagelegenheden, slijterijen) niet toegestaan zwakalcoholhoudende dranken te verkopen aan jongeren onder de 16 jaar als zij de leeftijd van de koper niet hebben gecontroleerd. Uit onderzoek van de Universiteit Twente blijkt dat het jongeren onder de 16 jaar zeer gemakkelijk alcohol kunnen kopen in detailhandel.¹⁷ Er zijn diverse mogelijkheden om op leeftijd te controleren, zoals het inrichten van speciale alcoholkassa's en het inzetten van leeftijdscontrolesystemen. Technologische ontwikkelingen leiden tot steeds geavanceerdere leeftijdscontrolesystemen die door verkopers van alcohol ingezet kunnen worden. Ook kunnen supermarkten en slijterijen alcoholhoudende en andere

¹⁷ Universiteit Twente, maart 2011, 'Beschikbaarheid van alcohol voor jongeren onder de 16. Minutenwerk'.

verslavende producten, zoals energy drinks en sigaretten, anders aanbieden (bijv. op lagere schappen). In de Drank- en Horecawet is opgenomen dat een winkelier verplicht is om op het schap een duidelijke scheiding aan te brengen tussen frisdranken en (zwak)alcoholhoudende dranken (art. 18).

Gemeenten maken met ondernemers afspraken over de inzet van dit soort instrumenten. Er kunnen slechts afspraken gemaakt worden, omdat gemeenten niet de bevoegdheid hebben om winkeliers beperkingen en/of beleid op te leggen. Slijterijen en supermarkten doen mee vanuit het gemeenschappelijke verantwoordelijkheidsgevoel voor een leefbare en gezonde stad.

Van belang is altijd om in gesprek met ondernemers de individuele economische belangen van ondernemers niet uit het oog te verliezen, of zelfs om belangen van beide kanten bespreekbaar te maken.

Door middel van mystery guests kunnen gemeenten en uitvoerende instellingen bekijken in hoeverre supermarkten en slijterijen meedoen aan het alcoholmatigingsbeleid van gemeenten. Ook in eerste instantie kunnen mystery guests ingezet worden om de in supermarkten en slijterijen te bekijken hoe er met de verkoop van alcohol omgegaan wordt, zonder dat er al afspraken gemaakt zijn. Op deze wijze wordt de problematiek in kaart gebracht. Mystery guests kunnen ook gebruikt worden voor andere verkooppunten van alcohol.

Horecagelegenheden

Voor horecagelegenheden geldt in zekere zin hetzelfde als voor supermarkten en slijterijen: in overleg met horecaondernemers kan veel bereikt worden: veel horecaondernemers reageren goed op gesprekken met de gemeente over het schenken of verkopen van alcohol aan jongeren.¹⁸ Vaak hebben horecaondernemers hier zelf ook een belang in omdat vermindering van alcoholgebruik door jongeren ook leidt tot een vermindering van overlast in de gelegenheid of daarbuiten (op straat). Daarnaast heeft de gemeente mogelijkheden op het gebied van regelgeving, bijvoorbeeld via de Drank- en Horecaverordening. Gemeenten kunnen de verkoop van alcohol hierin beperken voor bepaalde typen zaken (het zgn. vergunning- en verlostelsel). Verschillende typen horecagelegenheden zijn avondwinkels, snackbars, afhaalzaken. Gemeenten hebben van het Rijk beleidsvrijheid gekregen om aan verschillende typen horecagelegenheden verschillende eisen te verbinden voor de verkoop van alcohol.

ACTIE 8: Gemeenten maken afspraken met horecaondernemers, supermarkten en slijterijen over de manier waarop zij omgaan met de verkoop van alcohol en met leeftijdscontroles met het doel ook deze partners hun verantwoordelijkheid op dit onderwerp te laten nemen.

Thuis

Als ouders alcohol in huis hebben, wordt de verleiding om alcohol te drinken voor jongeren groter. Deze wordt nog groter als ouders alcohol drinken waar jongeren bij zijn. Ouders moeten bekend zijn met de gevolgen van alcoholgebruik door jongeren en met de mogelijkheden die zij in hun opvoeding hebben om alcoholgebruik bij jongeren zoveel mogelijk te voorkomen. Hiervoor wordt verwezen naar de beschrijving van de inzet op het gebied van voorlichting, bewustwording en educatie (paragraaf 1.1) en activiteiten op het gebied van opvoedingsondersteuning (zie actie 4).

Hokken en keten

Hokken en keten zijn ontmoetingsplekken van veelal jongeren die zij in schuren, caravans, kassen en zolders creëren. Het is een plek die jongeren zelf beheren, waar ze samenkomen voor de gezelligheid en om te drinken. Niet elke keet is hetzelfde, bij de ene keet ligt de nadruk op alcoholverkoop en bij de andere keet staat het samenzijn met vrienden centraal. Om een reëel beeld te krijgen van eventuele hokken en keten wordt er onderscheid gemaakt tussen drie vormen die een keet kan aannemen.

¹⁸ Ervaringen hiermee zijn opgedaan in het project Hijsen en Slikken dat door de GGD in de Gemeente Leiden in het verleden is uitgevoerd.

1. **Huiskamerkeet:** niet bedrijfsmatig, er wordt gratis verstrekt of bezoekers nemen hun eigen drankjes mee, de keet is niet voor publiek geopend (niet openbaar) en heeft geen permanent karakter. Dit is de kleinschalige keet, waar strijdigheid met de Drank- en Horecawet niet aan de orde is.
2. **Buurtkeet:** niet bedrijfsmatig, verkoop drank met kleine winst vaak voor investeringen in keet zelf, is soms voor publiek uit de omgeving geopend en heeft soms een naar permanentie neigend karakter. De buurtkeet komt het meeste voor en lijkt een alternatief voor een buurthuis of jeugdthonk.
3. **Commerciële keet:** (Bijna) bedrijfsmatig van opzet, verkoop drank met winst, is voor publiek geopend en heeft waarschijnlijk een permanent karakter. De commerciële keet lijkt het meest op een illegale kroeg.

In de tabel hieronder staat een beschrijving van de verschillende keten in het licht van regelgeving, en dit geeft dus ook de mogelijkheden van gemeenten aan om iets aan de keet te doen. Waar er strijdigheid is met bestemmingsplan, bouwveiligheid, brandveiligheid en de Drank- en Horecawet is handhaving mogelijk.

	Strijdig met bestemmingsplan	Strijdig met bouwveiligheid?	Strijdig met brandveiligheid?	Strijdig met DHW?
Huiskamerkeet	Nee	nee	Waarschijnlijk niet	Nee
Buurtkeet	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Mogelijk
Commerciële keet	Ja	ja	ja	Ja

ACTIE 9: Gemeenten waarin sprake is van hokken en keten geven in hun beleid aan hoe zij omgaat met die hokken en keten in de gemeente. Hierbij worden de belanghebbende partijen (zoals brandweer, politie etc.) betrokken.

Bredere lokale inzet

Reclamebeleid

Via het eigen reclamebeleid gaan gemeenten reclame-uitingen voor alcohol (en andere verslavende middelen) tegen. Ook stimuleren gemeenten andere partijen om dergelijke reclame-uitingen niet te voeren en bijvoorbeeld andere sponsors dan drankproducenten te benaderen (zie ook onder het kopje 'sportverenigingen').

Ruimtelijke ordening

Gemeenten hebben een belangrijk instrument in handen om de vestiging van bedrijven, waaronder detailhandel (supermarkten en slijterijen) en horecagelegenheden te beperken of juist te stimuleren, namelijk via bestemmingsplannen. Gemeenten maken bewust een beleidskeuze om alcoholverkoop via bestemmingsplannen (hogere horecacategorieën). Hierbij zijn aspecten als de nabijheid van scholen en andere vindplaatsen van jongeren van belang.

Vergelijkbare keuzes kunnen gemaakt worden voor de vestiging van coffeshops (beperken beschikbaarheid softdrugs) en voor de vestiging van snackbars (beperken beschikbaarheid fast food).

ACTIE 10: Gemeenten geven in beleid aan welke keuzes zij maken ten aanzien van de ruimtelijke ordening en de vestiging van horecaondernemingen, waaronder snackbars, coffeshops etc. en welke keuzes zij maken ten aanzien van het eigen reclamebeleid.

8.3 Handreikingen uit het BOA

Een viertal thema's is door het BOA benoemd die te maken hebben met de pijler 'Inrichting van de omgeving':

1. Hokken en keten (& hangplekken en zuipschuiten)
2. Paracommerciële alcoholverstrekkers
3. Aanpak evenementen
4. Harmonisatie regelgeving gemeenten (incl. wijzigingen Drank en Horecawet)

Van het thema hokken en keten is een handreiking beschikbaar. Daarin wordt onder andere ingegaan op de verschillende typen hokken en keten en de manier waarop gemeenten inzicht kunnen krijgen in welke hokken en keten er in de eigen gemeente zijn. Dit vergt namelijk een specifieke aanpak. Daarnaast is er ook een handreiking gemaakt over hangplekken & zuipschuiven en hoe hiermee om te gaan. Geconcludeerd wordt dat dit een relatief nieuw thema is waar nog niet veel over bekend is. Van belang is om in eerste instantie te bekijken of het een probleem in de eigen gemeente is, bijvoorbeeld door samen te werken met jongerenwerk en politie.

In de handreiking over paracommerciële alcoholverstrekkers wordt geadviseerd bestuurlijke durf te tonen. Bestuurlijk draagvlak is voor alcoholmatigingsbeleid gericht op deze verstrekkers van groot belang. Instrumenten zijn aanpassing van regelgeving gecombineerd met handhaving en sanctionering. Daarnaast wordt gemeenten geadviseerd integraal beleid te maken. Een van de voorgestelde wijzigingen van de Drank- en Horecawet is het aanpassen van de Drank- en Horecaverordening door er een gedeelte over paracommerciële alcoholverstrekkers aan toe te voegen.

De handreiking evenementenbeleid beoogt aanvullend te zijn om het bestaande evenementenbeleid van gemeenten vanuit het perspectief van alcoholmatiging. De handreiking helpt gemeenten, en daarmee organisatoren van evenementen, om systematisch naar het aspect 'alcohol' te kijken teneinde de risico's van alcohol te minimaliseren.

Op het moment van schrijven is er nog geen handreiking over het onderwerp regelgeving. De wijziging van de Drank- en Horecawet zal hierop van invloed zijn en ook werkt de VNG in 2012 aan modelverordeningen voor de implementatie van de wijzigingen van die wet die behulpzaam kunnen zijn voor dit onderwerp.

9. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Regelgeving en handhaving'

9.1 Landelijk niveau: wijziging Drank- en Horecawet & Regeling Halt

Voordat overgegaan kan worden naar beleid op regionaal niveau is het van belang aandacht te besteden aan de ontwikkelingen omtrent de Drank- en Horecawet. Op het moment van schrijven ligt de wijziging van deze wet voor bij de Eerste Kamer voor goedkeuring. De belangrijkste voorgestelde wijzigingen zijn:

- Strafbaar stellen van het in bezit hebben van alcohol door jongeren onder de 16 jaar (in de openbare ruimte), boetemogelijkheid.
- Decentralisatie van het toezicht op de Drank- en Horecawet, waaronder het toezicht op de verkoop van alcohol, naar individuele gemeenten (een onderdeel is ook het toezicht op de inrichtingseisen van horecagelegenheden). Voorheen werd dit toezicht uitgevoerd door de Voedsel- en Warenautoriteit.

Naast de Drank- en Horecawet bestaat ook de ministeriële regeling Halt. Via deze wet is het mogelijk om bepaalde jongeren die bepaalde strafbare feiten plegen geen aantekening op hun strafblad te geven en voor te leiden aan het Openbaar Ministerie, maar om hen naar Bureau Halt te sturen voor een zogeheten Halt-afdoening. Dit is een leerstraf waarbij jongeren en hun ouders op een andere dan strafrechtelijke manier geconfronteerd worden met het gebeurde. Onderdeel van de Halt-afdoening zijn de vergoeding van eventuele schade, een leer- en/of taakstraf en/of activiteiten met een pedagogische strekking (art 1c.). Halt-afdoeningen bestaan voor leerplicht, vuurwerk en andere delicten waarbij al dan niet schade wordt veroorzaakt (waaronder delicten gepleegd onder invloed van alcohol; Regeling Halt, art. 2). Het Ministerie van Justitie financiert de Halt bureaus met een jaarlijkse subsidie.

9.2 Activiteiten op regionaal niveau

In de regio Zuid-Holland Noord zijn er verschillende actoren actief die handhavingstaken uitvoeren, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de politie.

Het regionale Korpsbeleidsplan 2008-2011 geeft richting aan de strategische aanpak om de doelstellingen van de Politie Hollands Midden te bereiken. Het Korpsjaarplan 2011 is een afgeleide van het Kopsbeleidsplan en geeft antwoord op de vraag hoe de Politie Hollands Midden de doelstellingen, zoals geformuleerd in het korpsbeleidsplan wil bereiken. Elk politiedistrict kent een eigen jaarplan, dat is afgeleid van het korpsbeleidsplan. Er zijn vier districten in de politieregio Hollands-Midden. De drie districten Duin- en Bollenstreek, Rijn- en Vechtstreek en Leiden en omstreken liggen in de regio Zuid-Holland Noord. Het vierde politiedistrict, Gouwe IJssel valt niet onder de regio Zuid-Holland Noord (en dus niet in het bereik van deze nota).

Daarnaast vindt ook algemene afstemming op het gebied van fysieke veiligheid (en rampenbestrijding) plaats in de Veiligheidsregio Hollands Midden, bestuurd door de burgemeesters van de regio Hollands Midden.

ACTIE 11: Het BOA maakt afspraken met de Politie en de Veiligheidsregio over de manier waarop in de regio Zuid-Holland Noord omgegaan wordt met alcoholproblematiek en –overlast door jongeren, waaronder het doorverwijzen naar Bureau Halt.

Toezichtstaak Drank- en Horecawet

Zoals hierboven beschreven worden gemeenten naar verwachting in 2012 geconfronteerd met een toezichtstaak op de verkoop en aankoop van alcohol. Daarnaast wordt in 2011 en 2012 wordt er door het BOA gekeken in hoeverre er regionaal samengewerkt kan worden voor de uitvoering van de toezichtstaak die gemeenten in de gewijzigde Drank- en Horecawet krijgen.¹⁹ De wijzigingen van de Drank en Horecawet zullen op regionaal niveau bekeken worden en ook worden via het BOA voorstellen gedaan voor het goed uitvoeren van deze wet. Deze beleidsvisie, waarin een aantal wijzigingen van de wet al is verwerkt, is hier een voorbeeld van.

ACTIE 12: Het BOA bekijkt de mogelijkheden om in regionaal verband de nieuwe toezichtstaak die gemeenten krijgen in het kader van de gewijzigde Drank- en Horecawet uit te voeren.

9.3 Uitvoering op lokaal niveau

In hoofdstuk 3 is al aangegeven wat gemeenten met regelgeving kunnen doen om de beschikbaarheid van alcohol te verminderen (Nota Paracommercie, bestemmingsplannen, subsidieovereenkomsten, reclamebeleid etc.). Op gemeentelijk niveau is vaak ook veel aandacht voor het voorkomen van overlast, met vaak als oorzaak overmatig alcoholgebruik. Gemeenten hebben een aantal plaatsen waarin ze regelgeving en/of beleid kunnen opnemen om overlast te voorkomen. Dit zijn:

- Integraal Veiligheidsplan: Op basis van de Gemeentewet (regierol veiligheid) zullen gemeenten verplicht worden om allen een eigen Integraal Veiligheidsplan te maken.
- Handhavingsbeleid
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierin kunnen bepaling omtrent verschillende onderwerpen worden opgenomen:
  - Instellen van alcoholvrije gebieden;
  - Verstrekken van vergunningen voor evenementen (zie ook hoofdstuk 3);
  - Bepalen van sluitingstijden voor horecagelegenheden (en terrassen);
  - Voorwaarden voor algehele sluiting van horecagelegenheden.
- Drank- en Horecaverordening

Halt-maatregel

¹⁹ Dat dit kan is nog niet zeker, omdat Gemeentelijke Opsporingsambtenaren (GOA's), de voor de hand liggende uitvoerder van het toezicht, vooralsnog alleen binnen de eigen gemeentelijke grenzen mag opereren.

Wettelijk is bepaald dat jongeren die schade veroorzaken door bijvoorbeeld overmatig alcoholgebruik onder bepaalde voorwaarden geen strafrechtelijke vervolging krijgen maar een zgn. Halt-maatregel (zie hierboven). De afgelopen jaren is in een aantal regio's geëxperimenteerd met een uitbreiding van de Halt-maatregel met een zogeheten leeropdracht. Deze leeropdracht vormt een uitbreiding van de pedagogische activiteiten die al deel uitmaken van de standaard Halt-maatregel en hebben een meer preventief karakter.

ACTIE 13: Gemeenten geven in hun beleid aan welke regelgeving en beleidsinstrumenten zij inzetten om vorm te geven aan de pijler 'regelgeving en handhaving', waarbij zij kijken naar de mogelijkheden in het Integraal Veiligheidsplan, het handhavingsbeleid, de APV en de Drank- en Horecaverordening en de invoering van de Halt-leeropdracht.

9.4 Handreikingen uit het BOA

Op het gebied van regelgeving en handhaving wordt op het moment van schrijven gewerkt aan de volgende handreikingen:

- Harmonisatie regelgeving gemeenten (incl. wijzigingen Drank en Horecawet)
- Halt maatregel alcohol
- Versterking handhaving

In paragrafen 8.4 is al aandacht besteed aan het thema harmonisatie regelgeving.

Actie 13 geeft richting aan de invoering van de Halt-leeropdracht. Voor 2012 en 2013 zijn hier regionale middelen beschikbaar. Na die tijd bekostigen de individuele gemeenten de Halt-leeropdracht uit eigen middelen voor de jongeren uit de eigen gemeente die deelnemen aan een Halt-leeropdracht voor alcoholmisbruik.

Er wordt op het moment van schrijven nog gewerkt aan een handreiking handhaving. Hierin worden de gevolgen van de wijziging van de Drank- en Horecawet meegenomen. De vaststelling van de wijzigingen door de Tweede Kamer laat nog op zich wachten.

10. Uitvoeringsagenda bij de pijler 'Signalering, advies en ondersteuning'

Het aandachtsgebied 'signalering, advies en ondersteuning' richt zich met name op die jongeren en gezinnen waarin al meer alcohol gedronken wordt en waarin zich gemakkelijk een alcoholproblematiek ontwikkelt. Ouders in deze gezinnen hebben vaak extra ondersteuning nodig om goede grenzen aan het alcoholgebruik van hun kinderen te stellen. Signalering en een adequate doorverwijzing zijn dan van belang, ook om de ontwikkeling van gerelateerde problematiek (ziekteverzuim, schulden) voor te zijn.

Tot slot is het ook van belang om alcoholproblematiek bij andere volwassenen (zonder kinderen) of ouderen te signaleren en hier adequaat mee om te gaan. Ook voor hen is een optimale deelname aan de samenleving van belang. Activiteiten op het gebied van signalering, advies en ondersteuning zijn niet allen voorbehouden aan volwassenen met kinderen, maar ook inzetbaar voor volwassenen zonder kinderen. Dit is zeker het geval als er sprake is van een hoog risico op een verslaving.

10.1 Activiteiten op regionaal niveau

In het algemeen geldt dat goede hulp aan een gezin begint met goede signalering en een goede analyse van de situaties, gevolgd door goed advies (of verwijzing) en/of goede professionele ondersteuning van het huishouden of gezin. Dit is ook zo waar er sprake is van een alcoholproblematiek en/of alcoholverslaving.

Professionals die in een gezin actief zijn moeten in staat worden gesteld om een goede analyse van de situatie te maken, en naast andere signalen, ook de signalen van overmatig alcoholgebruik

op pikken. Belangrijke vraag daarbij is of de alcoholproblematiek het gevolg is van andere oorzaken of dat de alcoholproblematiek juist leidt tot andere problemen. Zeker in het geval dat de alcoholproblematiek de basis is, zal de professional door moeten kunnen verwijzen naar gespecialiseerde zorg waarin de alcoholproblematiek verminderd wordt. Hiervoor bestaan effectieve programma's, zowel voor jongeren als voor volwassenen.

Op regionaal niveau wordt met Zorg & Zekerheid (de verzekeraar met het grootste aantal verzekerden in de regio Zuid-Holland Noord) gesproken over een betere aansluiting van (gezins)ondersteuning vanuit bijv. maatschappelijk werk op het zorgaanbod. De gemeentelijke verantwoordelijkheid beperkt zich tot het ondersteunen van het gezin en het tijdig signaleren en doorverwijzen. Onderdeel daarvan is ook dat professionals weten naar wie ze het beste kunnen doorverwijzen en dat ze kennis hebben van de signalen die duiden op alcoholproblematiek. Hier is ook een verband met de Halt-leeropdracht waarin ook ouders betrokken worden en alcoholproblematiek bij hen gesignaleerd kan worden.

ACTIE 14: Het BOA maakt afspraken met verzekeraar Zorg & Zekerheid over het aanbod aan eerstelijnsgezondheidszorg die zich richt op het voorkomen van een verslaving (geïndiceerde preventie).

ACTIE 15: In de uitvoering wordt een relatief groot deel van de inzet besteed aan de uitvoering van deze pijler door middel van het ondersteunen van instellingen bij signalering, advies en ondersteuning (bijv. trainingen van professionals over wat signalen zijn van alcoholproblematiek).

10.2 Uitvoering op lokaal niveau

Aansluiten op de gesprekken die op regionaal niveau gevoerd worden, zou het nuttig zijn op lokaal niveau aandacht te besteden aan deskundigheidsbevordering van professionals die bij gezinnen thuis komen. In verschillende gemeenten kunnen dit verschillende organisaties zijn, variërend van thuiszorg medewerkers, jongerenwerk en maatschappelijk werkers, tot medewerkers van jeugdzorg of consultants van MEE. Met de instellingen (en professionals) waarmee de gemeente uitvoeringsafspraken heeft kunnen wellicht afspraken gemaakt worden over welke deskundigheidsbevordering professionals kunnen krijgen. Deze richt zich dan op kennis van signalen van alcoholproblematiek en van zorgaanbod waarnaar doorverwezen kan worden. Eerstelijnszorgverleners, zoals huisartsen en eerstelijnspsychologen, kunnen overigens ook alcoholproblematiek signaleren in contact met hun cliënten. Echter eerstelijnszorgverleners worden niet door de gemeente gefinancierd. Ook van de zorgverzekeraar wordt dus inzet verwacht om zorgverleners voldoende middelen (kennis, vaardigheden) te geven om goed te acteren bij alcoholproblematiek.

ACTIE 16: Gemeenten brengen in kaart waar professionals in contact komen met jongeren en hun ouders en onderstrepen daar het belang van een goede signalering van alcoholproblematiek incl. de daarvoor benodigde kennis. Waar mogelijk nemen zij dit onderwerp ook op in subsidieafspraken.

10.3 Handreikingen uit het BOA

Er zijn momenteel geen thema's benoemd door het BOA die betrekking hebben op dit aandachtsgebied.

11. Overkoepelende onderwerpen

In bovenstaande paragrafen is aandacht besteed aan wat er op de verschillende inhoudelijke gebieden (pijlers) moet gebeuren om verslavingspreventiebeleid zo integraal mogelijk, en dus zo effectief mogelijk te laten zijn. Van belang is ook om nog kort aandacht te besteden aan meer algemene onderwerpen die van belang zijn om de effectiviteit van beleid te verhogen. Dit zijn:

1. Communicatie & rol van het BOA
2. Jongerenparticipatie

Deze twee onderwerpen worden hieronder uitgewerkt.

11.1 Communicatie

Het feit dat bestuurders uit diverse gremia (Veiligheidsregio, Sociale Agenda Holland Rijnland, RDOG) hebben aangegeven gezamenlijk de schouders te willen zetten onder een integraal alcoholmatigingsbeleid geeft aan dat er bestuurlijk draagvlak is voor een aanpak van de alcoholproblematiek in de regio Zuid-Holland Noord.²⁰ Dit is een sterke boodschap.

Van belang is dan om deze boodschap uit te dragen naar andere bestuurders, gemeenten en organisaties in de regio. Zij kunnen zich dan aansluiten bij de algemene boodschap van het BOA en hiernaar verwijzen, mocht dat nodig zijn. Ook presenteert de regio zich met deze boodschap als een eenheid richting provincie, rijk (Ministerie van VWS).

Dezelfde boodschap, in een iets gewijzigde vorm, namelijk dat de regio hard werkt aan het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, is een sterke boodschap voor jongeren zelf, hun ouders, scholen etc.

Aandacht voor communicatie door het BOA is daarom van belang. Het BOA is bezig met het opzetten van communicatie-instrumenten om dit vorm te geven. Daarbij wordt gekeken naar goede voorbeelden in den lande, bijvoorbeeld de campagne 'Laat je niet flessen', een initiatief van 21 gemeenten in Zuid-Oost Brabant (www.ljnf.nl). Of 'Drinkt het tot je door' van de GGD West-Brabant (www.wineenschoolfeest.nl).

Hier wordt verwezen naar Actie 1 die aan het begin van dit document is verwoord.

11.2 Jongerenparticipatie

Omdat dit beleid met name gericht is op jongeren, is het van belang dat activiteiten en beleid aansluiten bij hun leefwereld en omgeving. Dit geldt bijvoorbeeld voor gerichte communicatie over de algemene regionale aanpak van alcoholpreventie, maar ook voor het opstellen van regelgeving voor drankgebruik in de openbare ruimte. Van belang is dat die regelgeving ook daadwerkelijk leidt tot geen/minder alcoholgebruik door jongeren. Jongeren kunnen dus een belangrijke bijdrage leveren in beleidsontwikkeling op lokaal niveau. Ook voor de uitvoering van beleid kunnen jongeren ingezet worden, bijvoorbeeld in gesprekken met horecaondernemers om overlast te beperken, of om zelf voorlichting te geven. Op deze manier wordt ook de aansluiting bij jongeren van beleidsuitvoering gewaarborgd. Elke gemeente kan individueel kijken op welke manieren en wanneer jongeren het best betrokken kunnen worden. Dit is afhankelijk van de lokale situatie: een aantal gemeenten in de regio heeft immers al vaste methoden voor jongerenparticipatie.

ACTIE 17: Alle gemeenten en het BOA maken bij beleidsontwikkeling en/of –uitvoering gebruik van de ervaringsdeskundigheid van jongeren zelf.

12. Effectmeting en evaluatie

²⁰ Aan het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging nemen overigens ook gemeenten uit de regio Midden Holland deel. Deze beleidsvisie gaat echter alleen over beleid in de regio Zuid-Holland Noord.

Effectmeting

Het meten van de effecten van het beleid gebeurt via de Jongerenpeiling van de GGD. Deze is in 2008 voor het laatst gehouden. De Jongerenpeiling is een vragenlijst aan jongeren uit de gehele regio Zuid-Holland Noord over verschillende onderwerpen, waaronder alcoholgebruik. Andere onderwerpen zijn seksueel gedrag, (soft)drugsgebruik, gewicht etc. De cijfers die uit de Jongerenpeiling komen, zijn gebruikt voor de ambities die in de uitgangspuntennotitie zijn geformuleerd. Deze cijfers zullen ook gebruikt worden om de effecten van het beleid te meten. Echter, het is niet mogelijk om het directe verband tussen het beleid en de percentages alcoholgebruik te leggen. Ook andere factoren die niet door regionaal beleid beïnvloed kunnen worden. Dit zijn bijvoorbeeld de fysieke en psychosociale ontwikkeling van jongeren zelf, de ruimte die scholen bieden om aandacht aan gezondheid te besteden, drinkgedrag buiten de regio etc.

Daarnaast zijn er indicatoren die de uitvoering van beleid monitoren. Deze indicatoren geven dan niet het alcoholgebruik van jongeren weer, maar wel aspecten die leiden tot een vermindering van het gebruik door jongeren. Indicatoren die gebruikt zullen worden voor het monitoren van deze beleidsvisie zijn:

- Aantal scholen met een actief alcoholmatigingsbeleid (bijvoorbeeld)
- Aantallen gegeven cursussen en andere voorlichtingsactiviteiten
- Aantal partijen waar afspraken mee is gemaakt (supermarkten, slijterijen, sportverenigingen, andere (para)commerciele organisaties, politie etc.)
- Aantal gebruikte leeftijdscontrolesystemen
- Aantal doorverwijzingen naar Bureau Halt op basis van alcohol (dit wordt tweejaarlijks bekeken. Deze cijfers dienen ook om de instroom in volgende jaren te kunnen inschatten).
- Aantallen gemeenten met een integraal en vastgesteld alcoholmatigingsbeleid

De indicatoren worden jaarlijks bijgehouden vanaf 2012. Dit omdat een aantal indicatoren op dit moment nog niet gemeten wordt.

Continuïteit van beleid is belangrijk. In 2012 en 2013 wordt gestart met de uitvoering van het regionale beleid dat in deze uitvoeringsagenda is opgenomen.

Van individuele gemeenten vergt het inzet en tijd te werken aan een eigen lokale en integrale aanpak van alcoholmatigingsbeleid, voornamelijk door de vele beleidsterreinen die erbij betrokken zijn. Het is dus van belang om gemeenten voldoende tijd te geven om aan hun beleid te werken. Doelstelling is dat eind 2013 alle gemeenten in hun beleid aandacht aan alcoholmatiging besteden. Het jaar 2013 sluit goed aan bij het feit dat alle gemeenten eind 2013 een lokale nota gezondheidsbeleid opgesteld dienen te hebben.

Om het effect van beleid goed zichtbaar te laten zijn is het van belang dat inzichtelijk is wat de beginsituatie van de individuele gemeenten is. Dit is een actie die onder regie van het BOA vorm krijgt (zie actie 17).

Evaluatie

In 2015 wordt door het BOA een tussenstand opgemaakt. Daarbij wordt gekeken naar het uitgevoerde regionale beleid en naar de stand van zaken bij individuele gemeenten. Waar gemeenten nog weinig tot geen actie hebben ondernomen, worden zij hierop aangesproken. In 2015 wordt bekeken in hoeverre bijsturing van het beleid noodzakelijk is, ook gelet op eventuele gewijzigde omstandigheden of andere (landelijke) ontwikkelingen.

ACTIE 18: Het BOA monitort de uitvoering van deze beleidsvisie via de genoemde indicatoren, door een inventarisatie bij gemeenten om inzicht te krijgen in de begin situatie en door middel van een evaluatie van het beleid in 2015.

13. Financiën

In deze beleidsvisie is aangegeven wat het BOA en haar regionale partners in Zuid-Holland Noord willen doen om problematiek door (overmatig) alcoholgebruik bij jongeren te voorkomen. Dit voorkomt zowel fysieke als sociale schade bij jongeren, met alle gevolgen van dien (zie hoofdstuk 3). Door middel van het uniforme en integrale beleid dat in voorgaande hoofdstukken is geformuleerd wordt dergelijke schade en problematiek voorkomen.

Er zijn verschillende beleidsinstrumenten die ingezet worden om de beleidsdoelstellingen te halen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- het aanpassen van regelgeving, zoals de Drank- en Horecaverordening of bestemmingsplannen
- het maken van afspraken, bijvoorbeeld met horecaondernemers en evenementenorganisatoren
- het inzetten van financiële middelen bijv. op handhaving of op voorlichting etc.
- monitoring, evaluatie en bijsturen van beleid

Van belang is om op dit punt aan te geven hoe de acties die op regionaal niveau uitgevoerd gaan worden vorm krijgen. Individuele gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren van de benodigde middelen om het eigen beleid op te stellen en uit te voeren.

Op regionaal niveau is gebruik van het instrument 'regelgeving' niet aan de orde. Dit is een actie die gemeenten zelf uitvoeren, daarnaast stelt de werkgroep 'regelgeving' van het BOA een handreiking over dit onderwerp op.

Inzet instrumenten

Voor het maken van afspraken is bestuurlijke en ambtelijke capaciteit benodigd. Dit geldt voor de acties 1, 5, 11, 12, 14 en 18. Dit zijn acties die in het werkplan van het BOA van 2012-2013 moeten worden opgenomen. Daarbij is bestuurlijk draagvlak voor de uitvoering van deze acties nodig, alsook betrokkenheid van de uitvoerende instellingen. Bijvoorbeeld voor het maken van afspraken met middelbare scholen in de regio wordt de GGD betrokken en voor het maken van afspraken met ROC's wordt Brijder betrokken. Er is een duidelijk verband tussen de acties 3 en 5.

Voor het financieren van activiteiten zijn financiële middelen nodig. In de regio Zuid-Holland Noord is een budget van € 429.000,- (prijsspeil 2012) beschikbaar. Van belang is een weloverwogen verdeling van deze middelen. Deze middelen zijn nodig voor de uitvoering van de regionale acties 3, 11, 15, 17, 18 en 19. Deze richten zich respectievelijk op: voorlichting, educatie en bewustwording op scholen voor jongeren en hun ouders, voorkomen van recidieven door jongeren die overlast veroorzaken door overmatig alcoholgebruik, signalering & doorverwijzing, deskundigheidsbevordering, beleidscoördinatie en jongerenparticipatie.

Daarnaast is het van belang gemeenten goed te ondersteunen bij het ontwikkelen van het eigen beleid (bijv. advisering); dit geldt met name in de eerste periode waarin gemeenten zelf beleid ontwikkelen (actie 2).

Door al deze activiteiten te financieren wordt regionaal bijgedragen aan de doelstellingen van het beleid uit deze beleidsvisie. Het beschikbare bedrag van € 429.000,- is beperkt maar in principe voldoende om deze activiteiten te kunnen financieren. Meer middelen zullen hoogstwaarschijnlijk, als zij weloverwogen ingezet worden (bijv. waar draagvlak is voor deze inzet), leiden tot betere resultaten. Om deze reden wordt hier hiervoor een actie opgenomen, in aanvulling op de andere reeds geformuleerde acties. Er wordt dan gezocht naar aanvullende financiering, bijv. via landelijke subsidiestromen of andere beleidsterreinen. Tot slot is van groot belang dat de middelen niet minder worden.

Hieronder wordt beschreven hoe de middelen de komende jaren verdeeld zullen worden.

ACTIE 19: Er wordt regionaal gezocht naar aanvullende middelen voor de financiering van de regionale activiteiten uit deze beleidsvisie. Er wordt dan gekeken naar bijv. landelijke subsidies en naar financieringsstromen van gerelateerde beleidsvelden.

Verdeling middelen

In 2012 en verder zullen de volgende grote clusters activiteiten met de regionale middelen gefinancierd worden:

1. Voorlichting, bewustwording en educatie, gericht op jongeren én hun ouders. Deze activiteiten vinden plaats op zowel het basisonderwijs, als het middelbaar onderwijs en op de ROC's. Daarnaast is er een open spreekuur voor mensen met vragen over alcohol en andere genotmiddelen. Dit zijn activiteiten zoals die benoemd zijn in hoofdstuk 7 over de pijler 'Voorlichting, bewustwording en educatie'.
2. Voorbereiding invoering Halt-leeropdracht (uitvoeringsafspraken maken met oa. politie) en bekostiging Halt-leeropdracht zelf. Er is niet meer geld beschikbaar dan de 11% van de totale middelen zoals die in de tabel hieronder aangegeven is. De Halt-leeropdracht is een activiteit die onderdeel uitmaakt van de uitvoeringsagenda van pijler 3 'Regelgeving en handhaving' in hoofdstuk 9.
3. Deskundigheidsbevordering van professionals die in contact komen met jongeren en hun ouders. Dit is het grote cluster in de uitvoering van regionale activiteiten rond de vierde pijler 'Signalering, advies en ondersteuning' in hoofdstuk 10.
4. Algemeen: beleidsadvisering en -ondersteuning voor gemeenten en voor het BOA, monitoring, jongerenparticipatie & communicatie van de uniforme boodschap.

Ten opzichte van 2011 verschilt deze inzet en verdeling van middelen weinig. Grotere verschuivingen zullen vanaf 2013 plaatsvinden.

In 2013 zal de Halt-leeropdracht grotendeels worden ingevoerd in de regio. De verwachting is dat, omdat de middelen voor voorbereiding niet meer nodig zijn, deze middelen direct ingezet worden voor de uitvoering van de Halt-leeropdracht zelf. De rest van de verdeling van de middelen blijft hetzelfde als in 2012.

In 2014 hebben gemeenten een start gemaakt met de uitvoering van hun eigen alcoholmatigingsbeleid dat zij in 2013 hebben vastgesteld. Daarin wordt ook gekeken naar de financiering van de Halt-leeropdracht. Meerdere gemeenten hebben aangegeven middelen te willen vrijmaken voor de bekostiging van deze leeropdracht. Financiering uit de regionale middelen wordt dan gezien als overgangsfinanciering.

Belangrijker is dat door het effect van het beleid en de inzet op de voorkant (voorlichting, educatie etc.) minder jongeren in aanmerking zullen komen voor een Halt-leeropdracht omdat er überhaupt minder alcohol gedronken wordt. Om die reden worden vanaf 2014 middelen verschoven naar de voorkant. Door meer in te zetten op de voorkant (met name via pijler 1), wordt verwacht dat er uiteindelijk ook minder jongeren overmatig alcohol drinken, waardoor ook minder Halt-afdoeningen en Halt-leeropdrachten gevolgd zullen worden. Dit betekent dat de middelen die nodig zijn voor Halt minder zullen zijn. Het ontstaan van het probleem (alcohol drinken of overmatig alcohol drinken) wordt door een grotere inzet op de voorkant überhaupt voorkomen.

Meer inzet op de voorkant richt zich op het bereiken van alle leerlingen, zowel op het basisonderwijs, als op het middelbaar onderwijs en het beroepsonderwijs. Ook is er aandacht voor het vergroten van de weerbaarheid van jongeren in het algemeen (als basis voor het 'nee' kunnen zeggen tegen alcohol).

Daarnaast stijgen ook de middelen voor deskundigheidsbevordering. Het gaat hierbij om een vermeerdering van de activiteiten die ingezet worden bij instellingen alcohol als onderwerp op de agenda te houden, hier aandacht aan te besteden, bijvoorbeeld door professionals te trainen in het herkennen van alcohol. Hier kan dan ook goed een snelle doorverwijzing naar de huisarts en zorgverzekeraar in ingebed worden. Uiteindelijk leidt een goede deskundigheid en (vroeg)signalering

tot een adequate en zo vroeg mogelijke behandeling van alcoholproblematiek, waardoor ergere problematiek (waaronder bijv. overlast) voorkomen wordt. Deze middelen ondersteunen actie 16 van gemeenten en bieden zo een basis voor het maken van goede afspraken met instellingen. Het is zinnig als alcohol bij die instellingen al op de agenda staat en er al mee gewerkt wordt.

Aangezien gemeenten hun eigen beleid in 2013 vaststellen, is er op termijn minder geld nodig voor beleidsadvies aan gemeenten. Door het BOA worden er tevens handreikingen geschreven die gemeenten kunnen gebruiken. Ook is er in 2011 een regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning (rVTV) verschenen, en verschijnt er in 2012 ook nog een regionale nota volksgezondheid. Landelijk is er via de diverse instituten (Centrum voor Gezond Leven, Trimbos etc.) kennis beschikbaar. In principe bieden deze stukken gezamenlijk (incl. deze beleidsvisie) een goede basis voor het maken van eigen gemeentelijk beleid. Gemeenten kunnen ten slotte gebruik maken van elkaars ervaringen.

Wel is er uit de algemene middelen nog inzet nodig voor jongerenparticipatie, communicatie en monitoring. Deze wordt dan ook gecontinueerd. Voorstel is om dit uit de regionale middelen te blijven bekostigen.

In 2015 wordt de situatie van 2014 gecontinueerd en verder versterkt. In 2015 vindt tevens een evaluatie plaats.

In de tabel hieronder worden deze keuzes schematisch weergegeven. De percentages zijn gebaseerd op de door de instellingen ingediende subsidieaanvragen voor 2012.

Verdeling regionale middelen tbv verslavingspreventie 2012-2015

Cluster	Actie	2012	2013	2014	2015
Voorlichting, preventie, educatie (pijler 1)	3	42 %	44%	49%	50%
Handhaving/Halt leeropdracht (pijler 3)	11	11%*	11%*	0 %	0 %
Deskundigheidsbevordering (pijler 4)	15, 17	31 %	33%	41%	42%
Algemeen	Overhead, 18, 19	16%	12 %**	10 %**	8 %**
Totaal***		100 %	100%	100%	100%

* In 2012 valt deze 11% uiteen in een deel 'voorbereiding invoering Halt-leeropdracht' en de uitvoering van de Halt-leeropdracht zelf. In 2013 wordt het gehele bedrag besteed aan de uitvoering van de Halt-leeropdracht.

** Middelen worden in mindering gebracht op de werkzaamheden voor beleidsondersteuning aan individuele gemeenten. Gemeenten kunnen altijd zelf deze ondersteuning inkopen bij de GGD.

*** Bij het totaal wordt in 2012 uitgegaan van de beschikbare € 429.000,-.

Subsidiëring vindt plaats door de Gemeente Leiden vanuit haar rol als centrumgemeente.

14. Actieoverzicht

In bovenstaande hoofdstukken zijn acties beschreven die zowel op regionaal als op lokaal niveau ingezet worden om een effectief alcoholmatigingsbeleid te voeren. Hieronder worden deze acties nog eens schematisch samengevat.

	Beschrijving	Pijler	Trekker	Andere betrokkenen	Wanneer?
ACTIE 1	Het BOA draagt de uniforme regionale boodschap rond alcohol en alcoholbeleid actief uit en stimuleert gemeenten en instellingen om zich bij deze uniforme boodschap aan te sluiten.	Algemeen	Bestuurders BOA	Alle instellingen die te maken hebben met jongeren & alcohol; individuele gemeenten	Continu
ACTIE 2	Gemeenten in Zuid-Holland Noord leggen hun beleid op het gebied van	Algemeen	Gemeenten	Instellingen in de gemeenten die te maken hebben met jongeren &	Uiterlijk in 2013

	alcoholmatiging uiterlijk in 2013 in beleid vast. Basis voor dit beleid is deze regionale beleidsvisie waarin aangegeven wordt welke uniforme lokale acties ondernomen dienen te worden om het alcoholmatigingsbeleid effectief te laten zijn, waarbij ook rekening gehouden wordt met lokaal maatwerk.. Het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging speelt een cruciale rol in de naleving van deze afspraken door gemeenten door te monitoren wat de voortgang in gemeenten is.			alcohol	
ACTIE 3	Op alle middelbare scholen en ROC's in de regio Zuid-Holland Noord worden voorlichtingsactiviteiten gehouden waarbij niet alleen de jongeren betrokken wordt maar ook de ouders en waarbij aandacht is voor de gevaren van alcoholgebruik (en andere verslavende zaken) en er steeds meer aandacht is voor weerbaarheid in het algemeen.	Pijler 1	GGD: basisonderwijs & middelbare scholen Brijder: ROC's	Basisonderwijs Middelbare scholen ROC's	Uiterlijk in 2013
ACTIE 4	Gemeenten brengen in kaart waar professionals in contact komen met jongeren en hun ouders waar ook voorlichting, bewustwording en educatie rond alcohol en genotmiddelen plaats kan vinden en leggen de aandacht voor voorlichting, bewustwording en educatie rond dit onderwerp zoveel mogelijk via subsidiëring vast.	Pijler 1	Gemeenten	Instellingen in de gemeenten die te maken hebben met jongeren & alcohol	In 2013 in beleid opgenomen
ACTIE 5	Het BOA maakt, voor zover dit nog niet is gebeurd, afspraken met scholen in de regio Zuid-Holland Noord over hoe zij omgaan met alcohol en andere verslavende middelen en de aandacht die ze daaraan besteden (bijv. in de kantine, op schoolfeesten), met als doel de verkrijgbaarheid van alcohol en andere verslavende middelen zoveel mogelijk te beperken.	Pijler 2	GGD onder regie van het BOA	Middelbare scholen ROC's	Afspraken in 2013 gemaakt
ACTIE 6	Gemeenten zetten een combinatie van instrumenten (Nota	Pijler 2	Gemeenten	(Sport)verenigingen in de gemeente	In 2013 in beleid opgenomen

	Paracommercie, bestuursreglement, subsidievoorwaarden, convenant) in om de beschikbaarheid van alcohol op (sport)verenigingen voor jongeren te beperken. Overleg met sportverenigingen is hierbij essentieel om tot goede resultaten te komen.				
ACTIE 7	In het gemeentelijke evenementenbeleid is aandacht voor het onderwerp alcohol & jongeren en wordt aangegeven hoe de gemeente hiermee om wil gaan. Zo mogelijk worden instrumenten (aantal tappunten en openingstijden) door gemeenten in overleg met organisatoren van evenementen ingezet (bijv. opnemen in evenementenvergunning).	Pijler 2	Gemeenten	Evenementenorganisatoren, Politie	In 2013 in beleid opgenomen
ACTIE 8	Gemeenten maken afspraken met horecaondernemers, supermarkten en slijterijen over de manier waarop zij omgaan met de verkoop van alcohol en met leeftijdscontroles met het doel ook deze partners hun verantwoordelijkheid op dit onderwerp te laten nemen.	Pijler 2	Gemeenten	Horecaondernemers (bijv. via ondernemersvereniging)	Uiterlijk in 2013 in beleid opgenomen welke afspraken gemaakt gaan worden
ACTIE 8	Gemeenten waarin sprake is van hokken en keten geven in hun beleid aan hoe zij omgaan met die hokken en keten in de gemeente. Hierbij worden de belanghebbende partijen (zoals brandweer, politie etc.) betrokken.	Pijler 2	Gemeenten	Jongerenwerk, Politie, Brandweer	In 2013 in beleid opgenomen hoe men met hokken en keten om wil gaan.
ACTIE 10	Gemeenten geven in beleid aan welke keuzes zij maken ten aanzien van de ruimtelijke ordening en de vestiging van horecaondernemingen, waaronder snackbars, coffeeshops etc. en welke keuzes zij maken ten aanzien van het eigen reclamebeleid.	Pijler 2	Gemeenten	-	In 2013 keuzes in beleid opgenomen
ACTIE 11	Het BOA maakt afspraken met de Politie en de Veiligheidsregio over de manier waarop in de regio Zuid-Holland Noord omgegaan wordt met	Pijler 3	Algemeen: bestuurder BOA Mbt Halt: Brijder onder regie van het BOA	Politie, Veiligheidsregio, Bureau Halt	Vorbereiding invoering Halt-afdoeing-alcohol + leeropdracht

	alcoholproblematiek en – overlast door jongeren, waaronder het doorverwijzen naar Bureau Halt..				in 2012, uitvoering in alle gemeente in 2013 ev.
ACTIE 12	Het BOA bekijkt de mogelijkheden om in regionaal verband de nieuwe toezichtstaak die gemeenten krijgen in het kader van de gewijzigde Drank- en Horecawet uit te voeren.	Pijler 3	Bestuurder BOA	Gemeenten	Voor medio 2012
ACTIE 13	Gemeenten geven in hun beleid aan welke regelgeving en beleidsinstrumenten zij inzetten om vorm te geven aan de pijler ‘regelgeving en handhaving’, waarbij zij kijken naar de mogelijkheden in het Integraal Veiligheidsplan, het handhavingsbeleid, de APV en de Drank- en Horecaverordening en de invoering van de Halt-leeropdracht.	Pijler 3	Gemeenten	Horecaondernemers, detaillisten, Veiligheidshuis	In 2013 in beleid opgenomen
ACTIE 14	Het BOA maakt afspraken met verzekeraar Zorg & Zekerheid over het aanbod aan eerstelijnsgezondheidszorg die zich richt op het voorkomen van een verslaving (geïndiceerde preventie).	Pijler 4	GGD en/of Brijder onder regie van het BOA	Zorg & Zekerheid	Afspraken in 2013 gemaakt
ACTIE 15	In de uitvoering wordt een relatief groot deel van de inzet besteed aan de uitvoering van deze pijler door middel van het ondersteunen van instellingen bij signalering, advies en ondersteuning (bijv. trainingen van professionals over wat signalen zijn van alcoholproblematiek).	Pijler 4	Uitvoerende instellingen	Instellingen die te maken hebben met jongeren en hun ouders	
ACTIE 16	Gemeenten brengen in kaart waar professionals in contact komen met jongeren en hun ouders en onderstrepen daar het belang van een goede signalering van alcoholproblematiek incl. de daarvoor benodigde kennis.	Pijler 4	Gemeenten	Instellingen die te maken hebben met jongeren en hun ouders	In 2013 in beleid opgenomen

	Waar mogelijk nemen zij dit onderwerp ook op in subsidieafspraken.				
ACTIE 17	Alle gemeenten en het BOA maken bij beleidsontwikkeling en/of – uitvoering gebruik van de ervaringsdeskundigheid van jongeren zelf.	Algemeen	GGD adviseert & ondersteunt gemeenten Bestuurders BOA. Gemeenten	Jongerenorganisaties (bijv. JongerenPanels)	Continu
ACTIE 18	Het BOA monitort de uitvoering van deze beleidsvisie via de genoemde indicatoren, door een inventarisatie bij gemeenten om inzicht te krijgen in de begin situatie en door middel van een evaluatie van het beleid in 2015.	Algemeen	Gemeente Leiden & Holland Rijnland onder regie van het BOA		Beginsituatie: 2012-2013 Evaluatie: 2015
ACTIE 19	Er wordt regionaal gezocht naar aanvullende middelen voor de financiering van de regionale activiteiten uit deze beleidsvisie. Er wordt dan gekeken naar bijv. landelijke subsidies en naar financieringsstromen van gerelateerde beleidsvelden	Algemeen	BOA	GGD, Gemeente Leiden, Holland Rijnland	Uiterlijk inzicht in mogelijkheden in 2013

Beslisnotitie Veiligheidsregio Hollands Midden

1. Algemeen

Onderwerp:	Handreikingen Bestuurlijk Overleg	Opgesteld door:	B. Achten (Veiligheidsbureau)
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum:	29 maart 2012
Agendapunt:	A.8	Bijlage(n):	10
Portefeuille:	F. Buiserd (DB) J. Bernsen (VD)	Status:	Informatief
Vervoltraject besluitvorming:	n.v.t.	Datum:	n.v.t.

2. Besluit

Het Algemeen Bestuur besluit:

2. De handreikingen BOA informatief te bespreken ter voorbereiding op latere besluitvorming;
3. De handreikingen BOA in de AB-vergadering van 29 juni als integraal pakket te behandelen en (eventueel) vast te stellen, gelet op de onderlinge samenhang;
4. De handreiking evenementenbeleid in het AB van 29 juni geïntegreerd te bezien met het 'Kader Evenementenveiligheid' van de Veiligheidsregio.

In het DB van 1 maart is gesproken over de handreikingen BOA. Uit de bespreking is de behoefte naar voren gekomen om de handreikingen eerst meningsvormend in het AB te bespreken. Intentie is om hierna, onder regie van de werkgroep BOA, per gemeente/uitvoerende instelling de consequenties van uitvoering van de beleidsvisie in beeld te brengen (samen met o.a. de portefeuillehouders van Volksgezondheid en Veiligheid en de gemeentesecretarissen). Voorstel is om de periode na het AB van 29 maart hiervoor te gebruiken. Hierna kan tot besluitvorming in het AB van 29 juni worden overgegaan.

3. Toelichting op het besluit

De Veiligheidsregio heeft in 2010 tezamen met de RDOG en de intergemeentelijke samenwerkingsorganen Holland Rijnland en Midden Holland het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) de opdracht gegeven een aantal handreikingen voor gemeenten te produceren op het gebied van alcoholmatigingsbeleid.

Bijgaand treft u een brief van de voorzitter van het BOA aan, waarmee de eerste handreikingen worden aangeboden. Ook treft u een overzicht aan van de nu opgeleverde handreikingen.

Twee handreikingen worden in het late voorjaar afgerond. Het gaat om de handreikingen handhaving en regelgeving.

4. Kader

Beleidsvisie Hollands Midden

De Veiligheidsregio heeft in 2010 tezamen met de RDOG en de intergemeentelijke samenwerkingsorganen Holland Rijnland en Midden Holland het Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) de opdracht gegeven activiteiten te ontplooiën gericht op het terugdringen van schadelijk alcoholgebruik en alcoholgerelateerde overlast.

Aan de basis van deze opdracht ligt een door de besturen van de RDOG en de Veiligheidsregio Hollands Midden vastgesteld beleidskader en –visie die geldt voor heel Hollands Midden.

Beleidsvisie Zuid-Holland Noord

Naast het door de besturen van de RDOG en de Veiligheidsregio Hollands Midden vastgesteld beleidskader en –visie heeft de gemeente Leiden in haar rol als centrumgemeente voor Maatschappelijke Opvang/Verslavingszorg de Regionale Beleidsvisie Verslavingspreventie Zuid-Holland Noord opgesteld. De regionale beleidsvisie wordt alleen opgesteld voor de gemeenten die deel uitmaken van de regio Zuid-Holland Noord.

Deze regionale beleidsvisie is meerdere malen besproken in het BOA. De doelstellingen en ambities van de regionale beleidsvisie (geldt voor Zuid-Holland Noord) en die van de visie die aan de basis ligt van de opdracht aan het BOA (geldt voor heel Hollands Midden) zijn op elkaar afgestemd en komen overeen.

5. Consequenties

De uitvoering ligt in de handen van de gemeenten. Per handreiking wordt globaal aangegeven wat de personele en financiële consequenties kunnen zijn van de implementatie van de handreikingen.

6. Aandachtspunten / risico's

De ervaring leert dat maatregelen gericht op alcoholmatiging weerstand kunnen oproepen. Een gezamenlijke en integrale aanpak kan deze weerstand overwinnen.

De handreiking Evenementenbeleid is inhoudelijk en procesmatig afgestemd met de werkgroep Evenementen van de Veiligheidsregio Hollands Midden.

7. Implementatie en communicatie

Het BOA rondt medio dit jaar haar werkzaamheden af. De implementatie van de handreikingen vraagt echter ook in de komende jaren (bestuurlijke) aandacht. Om die reden heeft het BOA in haar vergadering van 29 februari 2012 het voorstel gedaan om een bestuurlijke werkgroep onder de RDOG HM te laten regardereren, met als samenstelling het huidige BOA aangevuld met de coördinerend gemeentesecretaris. Dit voorstel wijkt enigszins af van het voorstel in de brief van 14 februari, maar geeft meer bestuurlijke duidelijkheid. De opdracht voor deze werkgroep zal in overleg met de veiligheidsregio worden geformuleerd en worden vastgesteld in de bestuursvergadering van 28 juni.

Een vergelijkbaar besluitvormingstraject wordt momenteel doorlopen in de RDOG.

8. Bijlagen

- a. Aanbiedingsbrief van het Bestuurlijk Overleg
- b. Handreiking evenementenbeleid
- c. Voorstel invoering Haltmaatregel
- d. Handreiking hangplekken en zuipschuiten/Hokken en keten
- e. Handreiking ondersteuning ouders: Alcohol achter de voordeur
- f. Handreiking paracommerciële alcoholverstrekkers
- g. Overzicht adviezen uit de handreikingen
- h. De opdracht aan en visie van het Bestuurlijk overleg (2010)
- i. Het werkplan van het Bestuurlijk Overleg (2011)

9. Historie besluitvorming

Het onderwerp is besproken in het DB van 1 maart.